

Ten chléb, který lámu

*Ten chléb, který lámu, byl kdysi ovsem,
toto víno na cizím keři
zaoblilo se do plodu.
Člověk ve dne, či vítr za noci,
zlomil jas v hroznu, skosil úrodu.*

*Kdysi v tom vínu letní krev
bušila v mém těle, jež přiodělo révu.
Kdysi v tom chlebu
oves si vesele s větrem hrál.
Člověk slunce zlomil, vítr k zemi svál.*

*To tělo, které lámeš, ta krev,
již necháš plnit ve svých žilách,
byly ovsem a hrozny:
smyslný kořen s mízou zrodily je.
Mé víno piješ, jíš můj chléb.*

*Dylan Thomas
(překlad Pavel Šrut)*

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Dílčí úsporná opatření ve spotřebě el. energie v MŠ Budišov

V rámci úspory el. energie v MŠ proběhla revize stávajícího stavu a porovnání skutečnosti s projektovou dokumentací. Je nutno uvést, že projektová dokumentace se dochovala jen z části, a proto nebylo již možné provádět jakékoliv zásadní zásahy a opravy jak ve vlastních rozvaděčích, tak i v rozvodech. Na základě této revize bylo objednáno detailní zakreslení všech rozvodných skříní a jednotlivých odběrných míst. Vlastním měřením jednotlivých odběrných míst se prokázalo, že parametry hlavního jističe jsou značně nadlimitní a tím dochází k nadměrným nákladům v podobě úhrad vysokého paušálu za tento jistič. V rámci dílčích opatření za účelem snížení nákladů za el. energii byla provedena výměna uvedeného jističe s parametry odpovídající dnešním potřebám. Další dílčí technická řešení ve snaze snížit náklady na spotřebu el. energie v MŠ budou probíhat průběžně dle možností rozpočtu městyse.

Jednání o změnách jízdního řádu

Během měsíce dubna a května došlo ke dvěma jednáním s představiteli kraje Vysočina a Krajským centrem osobní dopravy Jihlava. Na těchto setkáních byly naznačeny změny jízdního řádu vlaků, které počítají se snížením spojů na mnoha tratích včetně tratě 252 Studenec–Křižanov. Už na těchto setkáních jsme vyslovili rozhodný nesouhlas s navrhovanými změnami. V červenci jsme zaslali tento dopis:

*Ing. Libor Joukl, náměstek hejtmana
Krajský úřad kraje Vysočina
Žižkova 57
587 33 JIHLAVA*

*Ing. Petr Fiala
Krajské centrum osobní dopravy
Havlíčkova 122
586 02 JIHLAVA*

Věc: Nesouhlas se záměrem změn jízdního řádu ČD pro období 2009/2010

Rada a zastupitelstvo městyse Budišova rozhodně nesouhlasí s navrhovanými změnami jízdního řádu na trati 252 Studenec–Křižanov, které mají podle záměru nastat od prosince 2009.

Po zrušení několika spojů od poloviny června letošního roku je v záměru ČD další omezení vlakového spojení na této trati. Tímto rozhodnutím bude dále oslabena dopravní obslužnost obyvatel této části Vysočiny.

Naprosto nepřijatelné je pro nás zrušení víkendových spojů. Jedná se o téměř devatenáctihodinový interval mezi nejbližšími vlaky, který snad za dobu 123 let staré historie tratě nemá obdobu.

Podle záměru je naplánován příjezd posledního vlaku do Budišova od Studence v sobotu v 17.20 hod. Příjezd prvního vlaku v neděli 12.41 hod. do Budišova od Velkého Meziříčí. Doufáme, že vzhledem k těmto skutečnostem přehodnotíte svůj postoj a zanecháte nedělní spoje alespoň v současném rozsahu.

Za městys Budišov

*Petr Piňos, starosta
Mgr. Zdeněk Smrček, místostarosta,
Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta*

V Budišově 22. 7. 2009

Do dnešního dne jsme dostali pouze dopis z kraje Vysočina, ze kterého vyjímáme:

Ing. Libor Joukl, vyřizuje Ing. Hana Strnadová, 24. srpna 2009

...Na základě dohody, která byla uzavřena mezi krajem Vysočina a ČD o financování a rozsahu drážní osobní dopravy v roce 2010, bude rozsah přibližně stejný jako v letošním roce. Konečná verze jízdního řádu 2009/2010 bude známa koncem srpna 2009. Považuji za nutné upozornit, že kraj není ani dopravcem ani zpracovatelem jízdního řádu a konečné slovo má vždy zpracovatel, tedy SŽDC. (Správa železniční dopravní cesty) ...Velmi vážně je však ČD zvažována možnost redukce regionální drážní osobní dopravy v roce 2010 o více než 10 % ve všech krajích.

Takže nás čeká další kolo.

Padají stromy – pokračování

V minulém vydání Budišovského zpravodaje je článek o několika spadlých stromech v katastru Budišov během jarních měsíců. Padání stromů a odlamování větví z přestárých dřevin pokračovalo i během léta. Jenom v zámeckém parku došlo k odlomení několika větví, které padly do rybníků. Následovalo vyvrácení dvou vzrostlých stromů: lípy o průměru cca 1 m, která spadla na louku u rybníku Pivovárek, a přibližně stejně silného dubu do Horního rybníku. Na základě těchto událostí vydal úřad městyse Budišova dočasný zákaz vstupu do zámeckého parku.

V následujících měsících začne probíhat první etapa obnovy zámeckého parku. Její součástí bude odstranění silně poškozených stromů. Poté bude následovat výsadba nových stromů. Navržená obnova zabezpečí zachování parku pro další generace.

Mgr. Zdeněk Smrček

ZPRÁVY

Důchodci a zastupitelé

17. 4. 2009 se uskutečnilo první setkání s důchodci městyse Budišov za účasti členů zastupitelstva Ing. Dokulila, Z. Smrčka, J. Smrčkové a starosty P. Piňose v ZŠ Budišov.

Setkání se odvíjelo v přátelském duchu, kdy na úvod zahrála malá hudební dílka děvčata ze 7. A. Starosta obce vysvětloval občanům záměry městyse na následné období a odpovídal na řadu dotazů společně se zastupiteli. Setkání bylo doplněno malým občerstvením.

Příjemná atmosféra a zájem občanů utvrdily zastupitele v záměru uskutečňovat takováto neformální setkání častěji.

J. Smrčková, foto L. Dokulil

Veřejné čtení

Dne 12. 6. 2009 se v Zahradním domku v budišovském parku uskutečnilo veřejné čtení pravdivých nebo vymyšlených pověstí z Budišova a jeho okolí, které napsali mí spolužáci. Čtení bylo zajímavé, procítěné a bylo vidět, že v naší škole je mnoho nadaných talentů. „Bylo to super. Až na to, že tam bylo málo veřejnosti,“ říká můj kamarád Kryštof Horák. Má pravdu. Počet žáků o 100% převyšoval počet veřejnosti a myslím, že by to mělo být naopak.

Čtení v Zahradním domku se mně osobně moc líbilo a chtěl bych takových akcí více, jenom s jednou malou změnou, aby žáků bylo méně než veřejnosti. A ne naopak. Ještě

chci podotknout, že Zahradní domek je pro tyto akce jako stvořený a měl by se využívat častěji. Ne jen dvakrát do roka.

Denis Jindra – žák devátého ročníku ZŠ Budišov

Aleje 2009

V týdnu od 22. do 28. 8. se uskutečnila v rekreačním středisku u Kundelova mezinárodní žongléřsko-divadelní dílna Aleje. Letošní dílna, jíž se zúčastnilo přes třicet žonglérů z Německa, Anglie, Lotyšska, Slovenska a Česka, se soustředila především na techniku žonglování s diablem, míčky a kužely. Hlavním lektorem setkání byl francouzský žonglér Priam Pierret.

Diabolo (přeloženo d'ábel na hůlkách) je žonglovací pomůcka skládající se z cívky, která je otáčena a vyhazována pomocí provázku, uvázaného mezi dvě hůlky, držené žonglérem v rukách. Pochází z Číny, z doby dynastie Chan. První diabolo bylo zhotoveno z bambusu a mělo v sobě dírky, díky nimž roztočené vydávalo charakteristické pískání. Do Evropy se diabolo dostalo zásluhou francouzských a anglických misionářů.

Setkání vyvrcholilo exhibicí na závěr pobytu, kdy se v podvečer sešla na tenisovém kurtě rekreačního střediska asi padesátka diváků a ti byli svědky neuvěřitelných kousků s diablem, především v provedení Priama Pierreta. Mnohdy až čtyři cívky se, díky umění žongléra, pohybovaly po provázku velkou rychlostí kolem sebe, byly vyhazovány do vzduchu (snad do výšky pěti metrů) a znovu

zachyceny na provázku, kde pokračovaly v pohybu. Program byl doplněn cvičením s míčky a kužely, zvláště ty svítící působily proti temné obloze s měsícem impozantně. Dvouhodinový program potěšil jak účinkující, tak diváky.

Dílna Aleje navazovala na česko-německé setkání žonglérů ve Waldmünchenu a v Budišově byla již potřetí.

Nalezené kroniky

Konec prázdnin byl pro městyse Budišov šťastným. A zásluhu o to má náš starosta Petr Piňos. Ten 28. srpna 2009 ve spolupráci s nejmenovanými občany získal tři části kroniky Budišova z let 1924–1950, které se zdály být nenávratně ztraceny. Pro celé toto období zela v budišovské historii docela díra, která se tímto zacelí. Významný je ten nález zejména v období, kdy se chystá kompletování budišovské historie. Protože se knihy objevily těsně před uzávěrkou tohoto čísla zpravodaje, podrobněji se jejich obsahem budou zabývat příští čísla.

Úřad městyse Budišov
upozorňuje řidiče,
že od 3. do 16. října 2009
bude uzavřena silnice z Oslavičky do Velkého Meziříčí.
Objíždky s obvyklými trasami budou vyznačeny.

(Ale potom už se nám pojede...)

Z HISTORIE

20 let svobody – pád železné opony

Letošní výročí pádu železné opony bude rozebíráno z různých úhlů pohledů, pro mladé lidi kolem dvaceti let je to téměř historie. Přesto bychom si měli tyto události uchovat v živé paměti. Máme svobodu, o kterou jsme usilovali a kterou mnozí zaplatili i životem. Těmto lidem patří naše poděkování.

Rok 1989 se i mně vryl do paměti. Už v lednu, ve dnech, kdy v Praze probíhaly demonstrace v rámci Palachova týdne, jsme se s panem farářem Janem Slabým a slečnou Marií Vítovou z Hodova zúčastnili poloolegální kulturní akce ve Znojmě. Organizovali ji znojemští lidovci a hlavní referát zde měl ing. arch. Josef Hyzler z Prahy.

Při zpáteční cestě jsme byli v Moravských Budějovicích zastaveni hlídkou VB. Totéž čekalo i ostatní účastníky akce, kteří však byli vzápětí propuštěni, nás nechali čekat asi deset minut, během nichž nám prohlíželi doklady, zajímalo je, odkud jedeme a co jsme tam dělali. Po krátké poradě jsme dostali i my zelenou a mohli pokračovat v cestě domů.

Čas plynul a jednoho květnového večera přišla z Vatikánského rozhlasu pozvánka na svatořečení Anežky Přemyslovny, které mělo proběhnout 12. listopadu ve Vatikánu. Kdo by měl zájem, má se přihlásit na svém ordinariátě. Na druhý den jsem o tom informoval P. Jana Slabého a ten mi řekl, že příští den jede do Brna na biskupství a tam se zeptá. Po návratu přijel rozladěn a říká mi: „Pan kapitulní řekl, že je to zbytečné, že stejně nikoho nepustí... Takhle se to nedělá, vy farníci musíte ukázat, že máte zájem a nebojíte se. Nenechat se odbýt a hlásit se!“

Po několika dnech se všichni zájemci o svatořečení dozvěděli, kde se mají hlásit. A nastala anabáze s vyřizováním dokladů a také byl potřeba souhlas zaměstnavatele (zde problém nebyl, pošťáci byli v tomto směru vždy rozumní). Nepřidalo i několikere přebíhání z pasového na vojenskou správu. I přes to, že se nakonec podařilo všechny formality na odjezd do Říma sehnat, nebylo do poslední chvíle jisté, že odjedeme. Výjezdní doložku jsme dostali dva dny před odjezdem a z budišovské farnosti nás vyjelo 11. Odjížděli jsme s vědomím, že budeme mít za zády špicly – estébáky, jak nás upozornil pan farář Jan Slabý.

Bylo až s podivem, jak organizátoři s Františkem Reichelem a Tomášem Halíkem tuto velkolepou akci, kdy po 40 letech totality odjelo do Říma na 10 000 poutníků, zvládli. Byly vypraveny zvláštní vlaky pojmenované po českých světcích (Vojtěch, Václav, Klement Maria Hoffbauer) a desítky autobusů. Po celním odbavení 10. listopadu jsme ve večerních hodinách v Břeclavi konečně přejeli za železnou oponu. Mnozí z nás se štípali do tváře, zdali je to sen nebo skutečnost.

Svatořečení proběhlo za přítomnosti papeže Jana Pavla II. a delegace státu v čele s nezapomenutelným kardinálem Františkem Tomáškem v chrámu sv. Petra ve Vatikánu 12. listopadu. Byli jsme svědky aktu, o který usilovaly generace předků a zejména nekrvavý mučedník obou totalitních režimů, kardinál Josef Beran. Při svatořečení došlo k setkání Čechů z celého světa, zejména setkání s lidmi obou emigračních vln.

Po svatořečení, ve večerních hodinách, začaly u kostela Dvanácti apoštolů probleskovat zprávy, že v Berlíně padla zeď. Tyto informace přinesli naši krajané žijící v Americe a přidali: „U vás to rupne též velice brzy, do jara určitě!“ V duchu jsme si říkali – tak jednoduché to nebude. Domů jsme se vraceli plni dojmů.

Na 25. listopadu nás čekalo v Praze poděkování za svatořečení Anežky, tedy pontifikální mše sv. Po 17. listopadu se politická situace rychle měnila a s ní přicházela i nejistota, co bude dál. Bylo rozhodnuto objednat autobus a do Prahy jet. Díky oné nejistotě se stalo, že se několik lidí na poslední chvíli odhlásilo.

Dva dni před odjezdem mi pan farář Jan Slabý říká: „Víš, já s váma jet nemohu, mám pohřeb Břetislava Slabého a už se také necítím do té zimy. Domluv se s panem inženýrem Hyzlerem na organizaci a programu po mši sv., Praha bude plná lidí, však si poradíte!“

Ráno jsme se s plným autobusem vydali do mrazivé, větrné a chladné soboty. Pan farář se nemýlil, Praha byla opravdu plná lidí, studenti se radovali, letáky, transparenty s pozvánkou na 14. hodinu na Letnou. Až na těchto místech jsme začali chápat, že se začínají psát nové dějiny.

Letenská pláň

Zleva: Alois Bačák ml., Marie Běhounková, Anna Bednářová a paní Fučíková
Zprava: ing. arch. Josef Hyzler a ing. Ladislav Dokulil

I když jsme přijeli hodinu před mší svatou, nedostali jsme se ani do katedrály sv. Víta, ani na nádvoří Hradu, ale jen na dobře označené Hradčanské náměstí. Zde již byla spousta filmařů a novinářů z celého světa. Po pontifikální mši sv. přišel shromážděné

davy pozdravit z arcibiskupské rezidence devadesátiletý kardinál František Tomášek, morální autorita těch dní.

Promrzlí jsme se, s proudy ostatních manifestantů, vydali na Letenskou pláň. Zde se vše odehrávalo v režii Občanského fóra. Euforické manifestace se zúčastnilo (odhadem) milion lidí.

Domů jsme se vrátili pozdě v noci s pocitem, že jsme byli přímo účastni těchto přelomových událostí, které koncem roku vyvrcholily volbou nové hlavy státu.

Alois Bačák

Sametová v Budišově

Uteklo to. Už je to dvacet let, co tu máme jakous takous demokracii. Minimálně můžeme na politické poměry nadávat. Dříve nám to mohlo pomoci od kariéry nebo i do vězení, dnes nám to nepomůže vůbec. Ale tu svobodu máme.

No, máme i jiné svobody, můžeme cestovat, kam chceme (pokud na to máme), pracovat, kde chceme (pokud práci seženeme) a psát, co chceme (pokud to neodporuje některým zákonům). Také už toho nemusíme v obchodech tolik shánět (co však neseženeme, nelze sehnat nikde). Také se nikomu nebrání ve vstupu do politiky (v některých případech bohužel). Můžeme volně využívat internet a používat mobilní telefony (to by za totalitního systému bylo různě omezováno – vzpomeňme na obstrukce s využíváním vysílaček).

Ale snad ty klady převažují. Takže se pokusme zavzpomínat si, jak to před tou dvackou vlastně začalo. Informacemi o celostátním dění budeme určitě zahlceni ve všech médiích, zde si připomeneme to, co se dělo v našem městysi, když ještě byl střediskovou obcí.

Prolog

Na časy se začalo blýskat již v roce 1985, kdy při příležitosti milénia úmrtí sv. Metoděje konala se na Velehradě slavná pouť za účasti papežského legáta Agostina kardinála Casaroliho (sám Svatý otec nebyl do země vpuštěn) a rakouské i jiných televizí. Tehdejší ministr kultury Milan Klusák označil tu pouť za „Mírovou slavnost“ a vysloužil si za to několikaminutové pískání. Celé shromáždění se pak stalo do té doby nebývalou manifestací za náboženskou svobodu. Když si Klusák (jehož odvalu tehdy bylo nutno obdivovat) na bouřlivé volání davu po náboženské svobodě dovolil namítnout, že ji máme, dočkal se odpovědi: „Kde je Svatý otec?“ (převážně ve slovenštině). A vůbec, atmosféra během celé akce byla nepopsatelná. Na tomto životním zážitku měli podíl i (nejméně) tři poutníci z budišovské farnosti.

Kapitola 1. V Praze

Píše se rok 1988.

Petici Augustina Navrátila Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů (zvanou též Moravská výzva) mezi více než půl milionem signatářů podepsalo i mnoho budišovských. Úspěch petice byl tak velký, protože ji podepisovali i bezvěrci včetně zarytých ateistů, kteří byli i zarytými antikomunisty.

V Praze jsou 21. srpna při shromážděních při 20. výročí sovětské okupace demonstranti zalévání vodou z hasičských stříkaček. Totéž se děje v lednu roku 1989 při výročí úmrtí Jana Palacha.

V červnu téhož roku se podepisovala petice Několik vět. I mezi více než třiceti tisíci signatářů této na svou dobu velmi odvážné výzvy byli Budišováci.

17. listopad (den brutálního zásahu veřejné bezpečnosti proti pokojnému průvodu studentů na Národní třídě v Praze) nalezl v Budišově odezvu jen ve vzrušené debatě osamělých hloučků o tom, co se bylo lze dozvědět, o vzniku Občanského fóra 18. listopadu nikdo v obci nevěděl.

Ale na velkolepých oslavách svatořečení bl. Anežky České (viz předchozí článek) v sobotu 25. listopadu byl v Praze budišovských farníků celý autobus. Po úterku 21. listopadu, kdy vyšla již celá Praha do ulic, bylo čím dále tím více zřejmé, co se to vlastně děje. A všichni účastníci poutě do Prahy byli pevně přesvědčeni, že sv. Anežka v tom má tak či tak prsty.

Shromáždění před arcibiskupským palácem na Hradčanech bylo velkolepé, zvláště když z amplionů zaznělo prohlášení Františka kardinála Tomáška (z vnitřku chrámu sv. Víta) o jednoznačné podpoře českému lidu v jeho boji za svobodu jak od něj (kardinála) samého, tak od celého českého církevního společenství. Revoluci již se nedalo zabránit. Po skončení shromáždění k oslavě svěťce se všichni jako jeden muž odebrali na Letnou, kde bylo ohlášeno velké shromáždění lidu českého.

Milion hlav na Letné s jednotnou touhou po svobodě pak zcela jistě rozhodl o dalším dění. Pro účastníky to byl určitě největší životní zážitek.

Atmosféra v Praze byla v ty dny nepopsatelná. Lidé, vědomí si toho, co chtějí, byli jednotní, slušní, tolerantní a ukázněni. Dospělí plnili příkazy studentů, kteří by mohli být jejich dětmi. Jediný papír s nápisem Neparkovat znamenal mnohem více než les dopravních značek. Nezvykle hustou dopravu ve městě nikdo neřídil a nebylo toho ani třeba. A celá Praha i ve dne jakoby svítila.

Kapitola 2. V Budišově

Neděle 26. listopadu 1989

Tma.

A ticho.

Na ranní mši při přečtení výzvy zástupců Občanského fóra ojedinělá zatleskání. Jinak ticho.

Kdo vzbudí Budišov?

Netrvalo to ani tak dlouho. Hned v pondělí 27. listopadu se mnozí na svých pracovištích a na třebíčském náměstí zúčastnili stávky na podporu Občanského fóra. Vzápětí začaly vznikat nejprve na pracovištích a pak i v obcích místní občanská fóra prostřednictvím podpisů prohlášení Občanského fóra Co chceme.

V Budišově k tomu došlo 10. prosince 1989 (v den demise vlády) po večerní mši. Budišovský farář P. Jan Slabý se nerozmýšlel ani vteřinu a jako první podepsal.

PROHLÁŠENÍ OBČANŮ BUDIŠOVA

A OKOLÍ

Níže podepsaní občané z budišovské farnosti se ztotožňují s programovými zásadami Občanského fóra ze dne 26. 11. 1989 nazvanými CO CHCEME, a považují se tímto za členy Občanského fóra.

Budišov 10. 12. 1989

j m é n o	p o v o l á n í	p o d p i s
Jana Kraly	fara	Jana
Marie Baic'kova	poř. do.	Marie
Marie Baic'kova	kuch. iha	Baic'kova
Tomesova Milada	delnice	Tomesova
Glabé Růžena	středoce	Glabé
Zachmjen	dičhodce	Kasparova
Karel	ambal i chydlička	Kaspar
Chytrná	dičhodce	Chytrná
Bacikova	dičhodce	Bacikova
Olšovice	dičhodce	Karlová
Barto	dičhodce	Barto
Lachmiko	dičhodce	Karlová
U. Kramář	dičhodce	Karlová
Jubova	dičhodce	Karlová
Pipinilova	dičhodce	Karlová
Klimova' Lucie	dičhodce	Karlová
Klimova' Marie	dičhodce	Karlová
Pavlačková Marie	dičhodce	Karlová
Floroka Marie	dičhodce	Karlová
Floroka	dičhodce	Karlová

Pod ním **všichni** účastníci mše a v dalších dnech rychle i další a další. Když to podepsal PAN FARÁŘ, nebude to jistě nic špatného. A skutečně nebylo, do 25. 1. 1990 se shromáždilo 180 podpisů, což je jistě na Budišov nemálo, vezmeme-li v úvahu, že mnozí podepsali výzvu Občanského fóra již dříve na svých pracovištích – a také většina komunistů (ne všichni) se podpisu zdržela, což jim nelze vytýkat, vždyť tehdy to vypadalo, že je to všechno namířené proti nim (dnes již víme, že mnozí komunisté později i hodně získali a jen málo z nich něco ztratilo).

Před Vánoci 1989 přišla pí Eichlerová (její zkušenosti s výše zmíněným Klusákem i komunistickým režimem jsou všeobecně známy) s návrhem uspořádat v Budišově shromáždění Občanského fóra. K tomu došlo hned po svátcích.

Shromáždění Občanského fóra v Budišově 28. 12. 1989

Z programu:

- 1. Byl promítnut videozáznam událostí 17. listopadu.*
- 2. Pan Šlachta promluvil za studující v Praze, pan Keřkovský vysvětlil základy Občanského fóra.*

3. Za mluvčí byli navrženi a zvoleni:

Antonín Jaroš, Budišov 255

Radka Kašparová, Budišov 273

Stanislava Křehliková, Budišov 283

Ing. Ladislav Dokulil, Budišov 278

Karel Svoboda, Budišov 66

František Pospíšil, Budišov 234

Miroslav Škarek, Budišov 16

Jan Řihák, Budišov 295

- 4. Ve vystoupeních členů OF Budišov byly předneseny jako náměty pro program OF problémy mj. komunikací, vodovodu, sochy prezidenta Masaryka, nesouhlas s přijetím pana Podhrázkého na ZŠ Budišov jako učitele, využití kulturní místnosti, využití budišovského zámku pro veřejnost.*

Tyto a další problémy budou na pořadu schůzky mluvčích OF se zástupci ostatních organizací v Budišově ve čtvrtek 4. 1. 1990 a dalšího shromáždění v lednu 1990, jehož termín bude upřesněn a včas oznámen.

Ke dni 28. 12. 1989 se k Občanskému fóru Budišov přihlásilo 137 občanů.

Na pomoc rumunskému lidu bylo při shromáždění vybráno 379 Kčs a odesláno na příslušné konto.

(Pan Šlachta přijel z Třebíče jako zástupce pražských studentů. 379 Kčs reprezentuje zhruba dnešních 3000 Kč.)

Antonín Jaroš byl určen hlavním mluvčím Občanského fóra Budišov.

Hned následující den 29. 12. 1989 byl prezidentem Československé socialistické republiky zvolen Václav Havel.

Shromáždění Občanského fóra v Budišově 25. 1. 1990

Z programu:

1. Byl promítnut videozáznam událostí 21. srpna 1968.

Pan Jaroš uvedl stručný přehled politických stran a informoval o dění na schůzce mluvčích OF v Třebíči 24. 1. 1990.

3. Všemi shromážděnými (cca 120) byl vyjádřen protest proti převelení letecké jednotky z Brna-Tuřan na letiště v Sedleci.

4. Poslancům do ONV za Budišov byla na období do voleb dána důvěra, byla vyslovena nedůvěra poslankyni do KNV paní Brabcové, návrh na poslance do KNV nebyl vznesen.

5. Byl vyplněn anketní lístek k rovnoprávnosti Moravy a k integraci národních výborů hromadně podle hlasování.

6. V diskusi byly řešeny problémy v Budišově:

voda pro Budišov – není možno vyřešit v krátké době, bude se využívat všech námetů občanů a OF bude prosazovat všechny uskutečnitelné návrhy;

skládka hnoje u Kundelova – prakticky vyřešeno;

výstavba zdravotního střediska – má podporu OF;

možnost odkoupení hostince Jednoty pro JZD k rekonstrukci – rekonstrukce přislíbena do jednoho roku, jednání s Jednotou odloženo pro výměnu vedení;

zvelebení zámeckého parku od JZD – rozhodnuto;

přístavba ke kulturnímu sálu – rozhodnuto zatím nepřipravovat;

socha prezidenta Masaryka – cca polovina zúčastněných by byla ochotna přispět finanční částkou;

problematika školy v Budišově a informací o Pedagogickém fóru.

7. Ke dni 25. 1. 1990 se k Občanskému fóru Budišov přihlásilo 180 občanů.

Za mluvčí OF

Antonín Jaroš, Budišov 255

Ing. Ladislav Dokulil, Budišov 278

Kapitola 3. V třebíčském okrese

31. ledna 1990 se v KVZ Kapitána Jaroše uskutečnilo setkání mluvčích Občanských fór okrese Třebíč za účasti zástupců i z Budišova, na kterém byly vzneseny návrhy na zástupce v ONV a MěNV Třebíč.

Budišovští zástupci byli i na dalším setkání mluvčích 7. února s tímto programem:

1. Informace o jednání u kulatého stolu dne 2. 2. 1990 – ing. arch. Hořínek

2. Informace o jednání na Koordinačním centru OF Brno – Dr. Radek Příhoda

3. Informace ze sněmu OF v Praze – ing. Pavel Zahrádka,

4. Volební zákon – Stanislav Mastný

5. Návrhy poslanců do ONV – ing. arch. Hořínek

6. Složení ONV (vedení, odbory, rada) – ing. Zahrádka

7. *Jednání s KSČ dne 5. 2. 1990 – ing. arch. Hořínek*
8. *Doporučení dislokační komisi MNV – sanitky – ing. Zahrádka*
9. *Volby mluvčích v jednotlivých OF – ing. Lad. Fiala*
10. *Okresní konference OF, volby členů KC OF Třebíč – ing. Zahrádka*
11. *Různé*

Ani ČSL nezůstala vzadu. Na členské schůzi MO Budišov přijala toto stanovisko:

Stanovisko členů místní organizace Československé strany lidové v Budišově na výroční členské schůzi dne 11. února 1990 na MNV.

Před léty, ale i v nedávné době, jsme my, rodiče dětí přihlášených do hodin náboženství, slyšovali na sdružení rodičů a přátel školy, že v základní škole v Budišově chodí ještě velké procento dětí do hodin náboženství, že se s tím musí něco dělat. To procento nebylo tak velké, jak se uvádělo.

Jsmě toho názoru, že učitelé, kteří to prohlašovali, pošlapávali lidská práva, zejména o náboženskou svobodu. Jsme toho názoru, že tito učitelé nemají morální ani mravní profil, aby vyučovali budoucí generaci.

*za MO ČSL v Budišově
Alois Bačák*

Občanské fórum Budišov se v té době snažilo napravit škodu, která vznikla „působením“ vandalů na soše T. G. Masaryka.

Nejdříve kontaktovalo akad. sochaře Jiřího Marka, který byl autorem původní zničené sochy. Vyhotovení nové sochy by vyžadovalo velké množství prostředků a sochař Marek už neměl ani příliš chuti do takové činnosti. 5. února 1990 žádalo OF Budišov na návrh sochaře Marka o využití podobné sochy v Křižanově, která je replikou sochy budišovské. K tomu OF Křižanov udělilo 12. února souhlas a práce měl v květnu zahájit p. Hlucháň, který byl k tomu Jiřím Markem pověřen. Po bližším ohledání se zjistilo, že socha je umístěna na vysokém podstavci, okolí je upraveno a navíc by mohlo lehce dojít k poškození sochy. Nakonec tedy ani k tomuto řešení neměl akad. sochař Jiří Marek odvalu. Bylo ještě několik návrhů, jak získat alespoň nějakou náhražku původní sochy, ale ve víru dalších událostí a vzhledem ke stále menší ochotě občanů na takový účel přispět tyto snahy zanikly.

1. března 1990 se v malém sále bývalé budovy OV KSČ konalo další setkání mluvčích OF okresu Třebíč s programem:

1. *Informace o kooptaci poslanců ONV*
2. *Upřesnění návrhu na další poslance ONV a MěNV*
3. *Postup při přejmenování ulic v Třebíči*
4. *Návrh OF na pojmenování budovy KSČ*
5. *Volné příspěvky*

Také na tomto setkání byli přítomni mluvčí z Budišova. Jak dnes všichni víme, ona bývalá budova OV KSČ v Třebíči byla na památku Občanského fóra přejmenována na Fórum.

20. dubna 1990 vznikla Česká a Slovenská federativní republika, ale to již se nekompromisně blížily volby, nejdříve do FS ČSFR a poté i do obecních zastupitelstev.

Politické strany a hnutí v Občanském fóru

Československá demokratická iniciativa

Levá alternativa, hnutí za demokratický a samosprávný socialismus

Občanská demokratická aliance

Obroda – klub za socialistickou přestavbu

Agrární strana Občanského fóra

Klub angažovaných nestraníků

Klub sociálních demokratů

někteří členové Křesťansko-demokratické strany

někteří členové Hnutí za občanskou svobodu

Strana obrany kultury

Rómská občanská iniciativa

Masarykova demokratická společnost

Panevropská unie Čech a Moravy

20. 4. 1990

Volební kampaň Občanského fóra v třebíčském okrese

29. 4. Začátek kampaně, lepení plakátů

1. 5. Jarmark OF v Třebíči

5. 5. Vzpomínka na osvobození i jinými armádami (než tou do té doby povolenou)

6. 5. Dopis voličům OF z Brna

7. 5. Zahájení výjezdů umělců a představování kandidátů

10. 5. Ustavující schůze komisí volebních obvodů

11. 5. Setkání mluvčích v Třebíči – KVZ Koněvova

13. 5. Den matek

14. 5. Předvolební schůze v Náramči

15. 5. Předvolební schůze ve Studnicích

16. 5. Předvolební schůze v Budišově a Hodově

17. 5. Předvolební schůze v Kamenné a v Rozích

18. 5. Předvolební schůze va Valdíkově

21. 5. Předvolební schůze pro ženy v Třebíči – velký sál Fórum

28. 5. Zahájení výjezdů kandidátů a osobností, osobní pozvánka voličům

31. 5. Setkání mluvčích v Třebíči – KVZ Koněvova

1. 6. Den dětí

mezi 1. a 5. 6. Veřejný mítink na Karlově náměstí v Třebíči

6. 6. Ukončení kampaně, zákaz agitace

8. 6. 12–22 hod. První den voleb

9. 6. 7–14 hod. Druhý den voleb

OF má číslo 7

Občanům třebičského okresu

Vážení přátelé,

byl jsem nesmírně potěšen a dojat Vaším přijetím při návštěvě Vašeho okresu 9. 5. 1990. Vaše účast na předvolebním shromáždění v Třebíči, moje přítomnost mezi Vámi a přítomnost na pietním shromáždění v Moravských Budějovicích, kde jsme společně vzpomněli na dosud stále ne zcela jasný případ „Babice“, to vše mne ujistilo o správnosti cesty, kterou jsme společně nastoupili 17. listopadu 1989.

Mám radost z toho, že všichni společně víme, co chceme, že se toho nebojíme, a když jsem se s Vámi sešel, mluvil a poslouchal Vás, jsem přesvědčen, že to společně dokážeme. Věřím především Vám, že budete těmi, kteří své obce, města, naši Českou republiku a celé Československo, vyvedete ze situace, do které nás minulé vládnoucí síly a přátelé starých pořádků dostali ve všech oblastech našeho života, bohužel i v naší morálce. Tady u Vás jsem se přesvědčil, že naše společná cesta k lepší budoucnosti je možná a že tuto cestu, tuto naději, vybojujete především s Občanským fórem.

Těším se na příští setkání po volbách. Těším se, že budeme dál společně budovat naše obce a města, naši republiku a že společně brzy vstoupíme do Evropy jako rovnocenní partneři.

Děkuji za krásné přijetí a těším se na brzké shledání.

Váš

Petr Pithart, v. r.

Výsledky 1. svobodných voleb 8. a 9. 6. 1990 v Budišově:

Volební účast 96,81 % (!) – 788 voličů z 814 zapsaných.

Občanské fórum získalo v Budišově do Sněmovny lidu 32,39 % hlasů, do Sněmovny národů 30,92 % a do ČNR 28,83 %, Hnutí za Samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko 25,48, 25,19 a 31,25 %, Křesťanská a demokratická unie 16,90, 16,03 a 16,33 %, Komunistická strana Československa 12,68, 12,72 a 11,48 %, Spojenectví zemědělců a venkova 6,02, 6,11 a 5,74 %, Strana zelených 2,94, 2,67 a 2,17 %, Sociální demokracie 1,41, 2,04 a 2,17 %, Svobodný blok 0,64, 1,40 a 0,38 %, Československá strana socialistická 0,64, 1,27 a 0,38 %, Volební seskupení zájmových svazů v ČR 0,38, 0,89 a 0,51 %, Všelidové demokratické sdružení, Sdružení pro republiku 0,26, 0,38 a 0,51 %, Hnutí československého porozumění 0,26, 0,25 a – %, Strana přátel piva –, –, a 0,26 %, Hnutí za občanskou svobodu 0,00, 0,13 a – %, Československé demokratické fórum 0,00, 0,00 a 0,00 %, Soužití a maďarské křesťansko-demokratické hnutí 0,00, – a – % hlasů.

Celkem v Jihomoravském kraji kandidovalo 16 stran a sdružení (pomlčka znamená neúčast strany v kraji ve volbách do sněmovny nebo rady).

Do nového školního roku vstoupila 1. září 1990 budišovská základní škola pod vedením Antonína Jaroše se zástupcem Jiřím Hortem.

Ve velkém sále Fóra v Třebíči se konal 26. října 1990 sněm Občanského fóra za účasti kandidátů OF do komunálních voleb (i z Budišova) s programem:

1. Zpráva z celorepublikového sněmu OF

2. Instrukce k předvolební kampani pro kandidáty OF na komunální volby

Výsledky voleb do obecního zastupitelstva v Budišově:

Volební účast 84,35 % – 690 voličů z 818 zapsaných.

Občanské fórum získalo 3 701 hlasů (42,9 %), Československá strana lidová 1681 (19,5 %), Koalice členů ZD a ČSSZ 1653 (19,2 %), Komunistická strana Čech a Moravy 1589 hlasů (18,4 %). Do obecního zastupitelstva byli zvoleni za OF Antonín Jaroš, Milan Pavlíček, Jiří Tomšík, Ing. Vlastimil Vrzal, Bohumil Voneš, Libuše Pospíšilová, za ČSL Ladislav Sirový, Miroslav Škarek, Rudolf Lysák, za ZD a ČSSZ Antonín Tesař, František Šabacký, František Coufal a za KSČM Jiří Havlík, Alois Dítě a Vladimír Suchánek.

Mezi 15 kandidáty s největším absolutním počtem hlasů bylo 10 členů OF, 4 členové ČSL, 1 člen koalice ZD a ČSSZ a žádný člen KSČ.

Ladislav Dokulil

Budišovské obchody I

Vikartovi

Do Budišova se vrátili z Vídně, kde bydlela jejich babička Matylda Vikartová, v roce 1933. Dům měl v té době ještě doškovou střechu. V letech 1933–34 dům přestavěli a jeho součástí se stal obchod se smíšeným zbožím. Prodávaly se zde potraviny a textil, zelenina ne.

Obchod zde existoval až do roků 1948–49, kdy skončil. Poté paní Vikartová prodávala na prodejně v Pozďatině. Vikartovi měli dva syny, Eduarda, který se přestěhoval do

Austrálie a posléze do San Franciska, kde také zemřel. Druhý Otto žije v Praze. Bratři si mezi sebou psali a kolem roku 1968 se byla za synem Eduardem podívat i stará paní Vikartová. Otto se rád do Budišova vrací a o dění v městysi se zajímá.

Vikartovi dům kolem roku 1967 prodali Mejzlíkům, kteří obchod zrušili, ale jinak si dům zachoval svoji podobu z roku 1934.

Děkuji panu Ottovi Vikartovi za zapůjčení fotografie a za vzpomínky, o které se se mnou ochotně podělil.

Jarmila Ujčíková

Ve Flanderských polích

*Ve Flanderských polích máky žhnou
Tam mezi kříži řada za řadou
Je naše místo; nebesa křídla mají
Skřivanci odvážní křidélky třepetají
Slyšet je mezi děly bylo by záhadou
My jsme ti mrtví. Před dobou nedávnou
Žili jsme, padli jsme, se sluncem pod hlavou
Milováni, však jak nás mrtvé rozeznají
Ve Flanderských polích
Tož přijmi naši válku za tu svou:
Házíme tobě rukou zraněnou
Pochodeň; a nebesa křídla mají
Zradíš-li víru nás co umírají
Jak budeme tam spát až máky rozkvetou
Ve Flanderských polích.*

JOHN McCRAE

(přeložil: Theo Ludwig)

Poslední salva v 11 hodin 11. listopadu 1918 provázela podpis příměří na konci I. světové války. Vzápětí bylo datum 11. listopadu vyhlášeno Dnem válečných veteránů. Symbolem se stal vlčí mák, který každoročně rozkveté na klopách sak a bund od Severní Ameriky po Evropu.

Tohoto symbolu vojáků zabitých ve válce bylo použito poprvé patrně před více než 110 lety v Kanadě, kdy jsou v záznamech korespondence během napoleonských válek popisovány hroby vojáků z oblasti Flander hustě porostlé vlčími máky.

K rozšíření symbolu vlčího máku dopomohla v pozdější době báseň *Ve flanderských polích* podplukovníka Johna McCrae.

Podplukovník John McCrae pocházel z města Guelpha v Ontariu v Kanadě. Byl dělostřeleckým veteránem búrských válek v Jižní Africe a za I. světové války byl členem

kanadských zdravotnických služeb. V roce 1915 byl po dobu 17 dní svědkem účinků bojového plynu, který u města Ypres v oblasti Flander Němci použili. Výsledkem byly stovky raněných z řad Kanadčanů, Britů, Indů, Francouzů i Němců a rozrůstající se kříže na polním hřbitově. V té době začaly v zákopech a na hrobech rozkvétat vlčí máky.

Nabízí se ještě jedno vysvětlení tohoto symbolu z botanického hlediska. Vlčí máky kvetou v době, kdy jiné rostliny v okolí jsou mrtvé. Semena vlčích máků odpočívají v půdě řadu let a když nejsou nablízku konkurenční rostliny, vyraší. A právě půda přerýtá bombami a granáty, se silnou koncentrací vápence ze zdevastovaných budov, působila jako katalyzátor pro vyrašení vlčích máků.

Mák je známý jako symbol spánku, na což může ukazovat poslední verš básně: *Neměli bychom spát, ačkoliv máky rostou na polích Flanderských.*

Podplukovník John McCrae umírá na zápal plic 28. ledna 1918 ve Wimereux, poblíž Boulognea ve Francii ve věku 44 let.

Zpracováno podle textu Miroslava Angera Vlčí mák.

Děkuji Miladě Janouškové, která tuto báseň objevila.

Karel Pavlíček

Nad fotografií z roku 1903

Naši předkové nám z přelomu 19. a 20. století nezanechali mnoho důkazů o životě na vesnici. Fotografie nebyla tehdy lacinou záležitostí, a když už, tak se dokumentovaly

svatby a snad i některé jiné významné události. Každodenní život nikoliv. Přiložený snímek je výjimkou. Je na něm scéna z obuvnické dílny Antonína Zejdy v Budišově č. 36. Pocházel z Hodova, kde se vyučil obuvnickému řemeslu u svého otce Václava Zejdy spolu se svými dvěma bratry. Jeho dědeček, Jakub Zejda, se do Hodova přizpůsobil před dvěma sty lety z Hostákova. Antonín Zejda mimo svého řemesla měl malé hospodářství a včelařil. Soustavný zájem o vše nové ho přivedl ke koupi moderních úlů, o kterých hovořil ve 30. letech minulého století i v rozhlase. Jako jeden z prvních vlastnil radiový přijímač na krystal. Byl členem obecního zastupitelstva a pokladníkem Reiffeisenky. V jeho dílně se vyučilo řemeslu mimo jeho dvou synů i několik hochů z Budišova a okolí. Například František David, který byl na stránkách Budišovského zpravodaje v jednom z minulých ročníků zachycen jako stoletý na snímku při svěcení zvonu.

Jan Zejda

Fotografie: archiv Miloslavy Pospíšilové

Dům Michálků (bývala zde pekárna)

(u Pekařáku č.p. 41, dům Hašků, nyní zde bydlí Divišovi)

V popředí Michálkovi, vzadu zleva dům Zejdových čp. 36, Machátových čp. 37 a Tesařových čp. 38)

archív Miloslava Pospíšilová

První sv. přijímání s P. Stanislavem Kovaříkem v roce 1952

První řada, sedící na zemi zleva: Marie Vítová (Komínková) – Hodov, Jaroslav Pavlíček – Budišov, Alena Chybová (Peštállová) – Hodov, Jaroslava Požárová (Svobodová) – Rohy, Drahomír Veselý – Budišov, Františka Švihálková (Matoušková) – Budišov, František Mezlík – Nárameč, Milada Komínková (Míčková) – Hodov, Josef Rohovský – Hodov, Zdeněk Dvořák – Budišov, František Rohovský – Hodov, Jiřina Pospíšilová (Ferencova) – Kundelov, Karel Nováček – Kamenná, Marie Procházková – Kojatín, Jaroslava Pospíšilová (Pétlová) – Budišov, František Krejčí – Studnice, Jiří Sedlák – Rohy, Zdenka Suchánková (Šulová) – Hodov, Leoš Kundela – Kamenná a Libuše Machátová (Němcová) – Nárameč

Druhá řada, sedící na židličkách zleva: Jaroslava Vítová (Bednářová) – Hodov, Jarmila Vrbová (Švecová) – Hodov, Anežka Večeřová (Večeřová) – Hodov, Růžena Procházková – Kojatín, Jaroslava Palasová (Dobrovolná) – Budišov, Jiřina Škodová (Borůvková) – Budišov, Jana Šulcová (Harténková) – Budišov, P. Stanislav Kovařík, Alena Škodová (Kubíčková) – Budišov, Jaroslava Krejčová (Janová) – Budišov, Marie Šmídová (Veškrnová) – Nárameč, Marie Krejčová (Báňová) – Studnice, Marta Michková (Saláková) – Nárameč, Marie Mezlíková (Nováčková) – Hodov a Božena Rohovská (Hladká) – Hodov

Třetí řada, stojící zleva: František Nováček – Budišov, Antonín Tesař – Budišov, Jaroslav Dufek – Budišov, Jiří Nováček (?) – Budišov, Josef Svoboda – Hodov, Miroslav Kratochvíl – Budišov, Antonín Křivý – Budišov, Jiří Svoboda – Rohy a Karel Mrňa – Kamenná

Poslední řada, stojící zleva: Pavla Večeřová (Padalíková) – Budišov, Jarmila Dobrovolná (Pažourková) – Hodov, Jana Kratochvilová (Hortová) – Rohy, Marie Světelská (Hladká) – Hodov, Helena Kotačková (Machátová) – Hodov, Marta Vrbová (Suchá) – Kamenná, Marie Kudrnová (Mrňová) – Nárameč, Věra Večeřová (Špačková) – Studnice, Anežka Mezlíková (Malcová) – Hodov, Magda Mejzlíková (Hnízdilová) – Hodov a Marie Komínková (Maštaliřová) – Nárameč

Na své spolužáky vzpomínala a k fotografii doplnila jejich jména

Jaroslava Bednářová, roz. Vítová

Foto z první třídy

Dne 1. září 1959 nastoupili do 1. třídy ZDŠ v Budišově pod vedením p. učitelky Boženy Machátové tyto žáci:

Horní řada zleva: František Hladký, Lubomír Doležal, Milan Teplý /Studnice/, Jaroslav Večeřa (Kundelov), Zdeněk Smrček, Antonín Dvořák, Vlastimil Dítě

Prostřední řada zleva: Ladislav Chyba, Jaroslav Tesař, František Hort (Studnice), Zdeněk Kafoněk, Cyril Nejedlý, Jaroslav Tesař, Vladimír Kostecký

Sedí zleva: Marie Tůmová, Helena Málková, Blanka Macková, Marie Nováčková, Stanislava Dvořáková, Hana Guthová, Marie Svobodová, Alena Bernatová (Kundelov), Jaroslava Prachařová (Studnice), Marie Horká

Nad snímkem z 1. třídy se sešli a vzpomínali:

Helena Matoušková, Stanislava Křehlíková a Zdeněk Smrček

Z KULTURY

Budišovští divadelníci ve Znojmě

V letošní sezóně jsme opět hráli ve Velkém Meziříčí. Jednou z diváček byla také dramaturgyně Městského divadla ve Znojmě a naše představení Mamzelle Nitouche se jí velmi líbilo. Proto se na nás informovala u ředitele Jupiter klubu Velké Meziříčí. Ten jí dal na nás kontakt a také nám to oznámil. Nato jsme se s paní dramaturgyní spojili a ona se nás zeptala, jestli bychom přijeli zahrát i do Znojma. Domluvili jsme si podmínky a dohodli se, že přijedeme. Volný termín ve Znojmě byl 12. 6. 2009. To máme sice už divadelní prázdniny, ale taková příležitost se neodmítá.

V pátek 12. jsme naložili kulisy, kostýmy, rekvizity, techniku i sebe do aut a vyrazili jsme dobýt Znojmo. Těšili jsme se, že si zahrajeme v opravdovém divadle, ale měli jsme i obavy. Každá nová štace je pro nás prubířským kamenem. Jak nás přijme obecenstvo? A přijdou vůbec?

Přijeli jsme tři hodiny před představením, což je obvyklá doba pro přípravu. Do divadla jsme vešli bočním vchodem pro herce a vstoupili do zákulisí. Je pravda, že jsme projeli hodně sálů a zažili věci různé, hezké i hrozné. To, co jsme viděli ve Znojmě, nám ale bralo dech. Perfektně zařízené zázemí včetně televize, ve které jsme ze šatny mohli sledovat dění na jevišti, a další vymoženosti, které pomáhají zajistit představení. A když jsme vyšli na jeviště a uviděli nádherný sál, strop zdobený malbou a zlatými ornamenty, hlediště s červeně polstrovanými sedadly, nad hledištěm balkon a po stranách lóže, to vše

zdobeno zlatem, zdálo se nám, že jsme v Národním divadle. Na divení nebylo moc času a tak začala příprava, rozezpívat, rozmluvit, obléct kostým a nalíčit.

Sedmá hodina večerní byla pro nás hodinou H. Sledovali jsme kukátkem v oponě, kolik je v sále diváků. Těsně před začátkem bylo divadlo téměř plné. Po třetím zvonění se otevřela opona a začali jsme hrát. Poslouchali jsme, jak budou diváci reagovat a ti byli opravdu skvělí. Dobře se bavili a o přestávce se nám podařilo odposlechnout pochvalné kritiky. Nakonec jsme měli několik opon, a to je pro nás největší odměna. A třešničkou na dortu pro nás bylo pozvání i na příští sezónu. Odjížděli jsme unavení, ale spokojení, že jsme uspěli.

O napsání tohoto článku jsme byli požádáni. Vyhověli jsme tedy, aby čtenáři Budišovského zpravodaje věděli, že se snažíme, abychom Budišov zviditelnili i v kultuře. Také bychom byli rádi, kdyby tento článek oslovil obyvatele Budišova a okolí tak, aby někteří z nich přišli rozšířit naše řady.

Za ochotníky Jarmila Ujčíková st.

Naši ochotníci byli na stránkách tohoto periodika několikrát již chváleni.

Málo.

Je třeba opravdu **pořádně a nahlas** pochválit naše (nebojíme se říci) umělce a poděkovat jim. Opravdu dobře nás reprezentují nejen v okolních dědinách, kam si troufnou i ostatní, ale i ve městech (Velké Meziříčí, Třebíč a teď i Znojmo).

Velmi Vám děkujeme.

Za zastupitelstvo, úřad i městys Budišov

Petr Piňos, starosta

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta

Květiny jsou dobré a jejich vzpomínky jsou také dobré. Přejeme si, abychom se jim podobali. Děti milují květiny, ale i děti i květiny ještě nejsou tak silny, aby se přetvařovaly; můžete na nich číst slova Písma: „Byli oba nazí a nestyděli se.“ Myslím, že se to na zemi stane zase, ale potom už nebude člověka, který by četl nebo psal dějiny. Všechno směšné pomine. Smích vstane z mrtvých a bude se zjevovati vyvoleným. Bude se zjevovati, ale utajen bude ve všem, tak jako už dnes v každé krychlové pidi země utajena jest květina. Jako naše zemřelá matka anebo sestra ustavičně, i když spíme, nám vnukají krásné a svaté myšlenky, tak duše země i za nejkrutějších mrazů tvoří květy, podobné zimním hvězdám, v ledu a ve vločkách sněhových a vdechuje obrazy rostlin na skleněné tabule našich oken. To proto, abychom ani v nejkrutějších mukách, kdy arcit' kolem sebe nevidíme, nad slávou této země nezoufali.

Jakub Deml Šlěpěje I–III, Vetus Via, Brno 1998

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Budišovským babičkám

*Za záclonou z uběhlého času
Vidím ty šedé vlasy na skrání
A v tónech jejího hlasu
Ozve se občas tiché vzlykání.
Stařecké prsty s klubkem vlny, nebo nití,
Na klíně se jí propletou
Ramena skleslá z tíhy žití.
Jména dětí i vnuků občas popletou.*

*Její oči jsou moudré a zázračné.
Jsou to dvě pomněnky
U studánky života průzračné.*

*Ta moje budišovská babička.
Obličeje, jen samá vráska
Pohledem hladí.
Drsnou rukou laská.*

*Chce se podělit o životní zkušenost
Darovat lásku, radost, štěstí,
Štěstí, které nás čeká někde na rozcestí
A neví, jak nás najít - pro naši netečnost!*

*Když líce blednou a dech se újí,
Osudu už se nebrání
Na tváři slzy tečou po vráscitě kůži.
Co bych dal za jeden den s ní.
A moci jí říct, jak se mi stýská, po ní, po mládí...*

Je pozdě... tak jí dám aspoň na hrob růži...

Text Rostislav Tesař

Ilustrace na předchozí straně Josef Šenkýř

Nervy Budišova

Stejně jako lidské tělo, má i Budišov pod povrchem, „pod kůží“, rozsáhlou síť cév, žilek, nervových cest, žlučovodů i jiných vývodů. Pokud vše funguje stoprocentně, ani o nich člověk neví.

Všechno to potrubí, kabely a dráty rozvádí životodárnou „krev“ do našich domácností. Tak pod asfaltem ulic a chodníků vede: plyn, voda, odpady, vedení pro telefon a televizi. Elektřina se vede na sloupech, ale to je také takové „nervové“ propojení.

To všechno se rozpojuje u našich domů a odtud se přivede to, co potřebujeme k životu, až do našich domovů. Končí tedy v každém vodovodním kohoutku, v elektrické zásuvce, v hořáku plynového sporáku, na kterém si uděláme kávu k hezké televizi. No a pryč z každé domácnosti se odvedou potrubím odpady všeho nepotřebného, víte čeho, že? Jako z těla živočichů.

O tuto „nervovou“ soustavu se starají příslušné firmy. Sytí je potřebnými vstupy, udržují je, také měří, jaké množství odebereme. Pokud nastane porucha v „nervové síti“, je to jako s člověkem, kterému tečou nervy, nebo mu praskla cévka v mozku. To jde o život postiženého. I prasklé potrubí s plynem je nebezpečné, jak víme z televize. Pak nastoupí „operační tým“ lékařů nebo údržbářů, aby to dal zase do pořádku. Chce to čas, tak nenadávejme, lidé. A říkal mě pan starosta, že se zase má kopat, tentokrát nová kanalizace...

Budišovské podzemí je složité a tajuplné. Přesto je to jen železo, kamenina, měď. Neviditelná technika, která nám zpřijemňuje život.

Ale duši Budišova, tu tam uvězněnou nenajdete. Věřím, že se svobodně vznáší v oblacích někde nad Brcama, nebo nad kostelem, vysoko nad ruchem svého městyse, na rozdíl od lidí, kteří ji mají uvnitř, snad někde v srdci...

Ing. Rostislav Tesař

Ještě k literární soutěži

V Budišovském zpravodaji č. 1, ročník 2009, náš věrný spolupracovník, pan Ing. Tesař ohlásil vyhlášení literární soutěže a tajuplně dodal: „A jaké bude téma? Neprozradíme! Nechte se ale, milí čtenáři, překvapit...“

Budišovský zpravodaj č. 2, ročník 2009, o tom, co v rámci soutěže vzniklo, podrobně referoval, včetně ukázek. Sám Ing. Tesař v něm vydal toto svědectví o svých pocitech autora novodobých budišovských pověstí: „...nadřel jsem se na nich jako vůl, táhnoucí do Zídek vůz plný kamení. Skončil jsem s tím, řka: Už nic nejde vymyslet...“ a vzdal hold mladé generaci, která ten vůz přebírá po něm.

V tomto čísle se k tématu vracíme ještě jednou několika dalšími ukázkami a z úst dvou svědků-účastníků se dozvídáme podrobnosti ze zákulisí a hlavně slavnostního vyvrcholení celé akce. Nač tedy ještě nosit sovy do Atén?

Přece jen ale v celé věci cítím něco jako osobní dluh, který bych se chtěl pokusit několika málo řádky částečně splatit.

Upřímně řečeno, když jsem se dozvěděl, že soutěžit se bude v tvorbě pověstí, zdesil jsem se. Ne toho, jak je to těžké a že se při tom člověk nadře jako vůl. Samotná věc se mi zdála pochybná. Pověsti se přece nevymýšlejí. Ty se pouze tradují. Bud'to jsou, nebo nejsou. Vymyslet vlastní pověst je stejně protismyslné, jako chtít sestrojít kámen, vyrobit (ne vypěstovat) strom... Pak jsem měl příležitost trochu nahlédnout do zákulisí a účastnit se rozuzlení celého podniku. Musím potvrdit, že to, co napsala vážená kolegyně Jana Smrčková, je skutečně pravda. S jedním důležitým dodatkem: Být skeptikem a ohrnovat nad ostatními nos je snadné. Ale bez nadšenců, ke kterým se svou povahou řadí právě výše zmíněná paní kolegyně, by náš svět byl o hodně šedivější. Tímto jí děkuji za vše, co nejen v rámci této soutěže a nejen v rámci ZŠ Budišov dokázala svou živelnou energií doslova vydupat ze země. A nebylo toho málo.

Jiří Horák

Proč lámat hůl nad dnešní generací?

Nabídnutá otázka mnohé popudí, rozčílí nebo i zaskočí. Nejedná se o sugestivní pojednání o nastupující generaci. Spíše nabídnu reálný odraz toho, co naše děti umí, co je zajímá, nad čím mají chuť hloubat, přemýšlet, pracovat.

Někdy na jaře mne oslovil Ing. Rostislav Tesař, že by bylo dobré, udělat „něco“ pro děti ve škole, třeba psát o regionálních zajímavostech. Nabídl sponzorství, spolupráci, organizační zajištění, zapojení městyse. Slovo dalo slovo a začali jsme přemýšlet nad formou, způsobem provedení a atraktivností psaní.

Vznikl pracovní název - Literární soutěž pro děti ze ZŠ Budišov.

Tématem se staly pohádky, povídky, příběhy, bajky – žánr nebyl omezen. Jedinou podmínkou byl vztah k Budišovu nebo okolí. Ve škole byly osloveny děti, které se chtěly do soutěže zapojit. Svou pomoc nabídli i učitelé českého jazyka. Začalo se psát. Bylo zajímavé, že do soutěže se z velkou chutí zapojily i děti z ostatních vesnic a začaly zpracovávat regionální pověsti, zkazky či „jednou mi babička vyprávěla“ ze svého bydliště a okolí. Hledaly na internetu, v kronikách. Začala vznikat malá literární dílka více nebo méně pravdivá, opírající se o skutečné, domnělé či úplně vymyšlené skutečnosti. Vzniklo přes 50 literárních příspěvků, které se opíraly o konkrétní místa regionu – Věterák, Zrádný kopec, zámek a jeho údajné tajné chodby, bludné kameny, Čertova ruka, tvrz v Náramči, pyšelská tvrz, zázračná kaplička v Pyšele,...

Příběhy se sepisovaly v elektronické podobě nebo vlastnoručně a děti okamžitě napadla možnost ilustrovat vzniklá dílka nebo je doplnit fotografiemi daného místa. A nechyběla i pomocná ruka učitelů výtvarné výchovy.

Všechny práce byly zafóliovány a vyvěšeny na chodbě školy. Žáci měli možnost mezi sebou volit „nej“ práci pomocí jediného nalepovacího kolečka.

Bylo překvapivé, jak se o přestávkách příběhy četly. Kolem byl vždy hrozen mladých slečen a pánů, od kterých byste vůbec nečekali, že budou vůbec něco číst. Zájmu využili i učitelé literární výchovy. Ve výuce seděli společně se žáky před „literární galerií“. Předčítali si příběhy, hledali klady, překvapivá místa, diskutovali o napsaném.

Už dlouho jsem neměla tak skvělý pocit z toho, že dnešní děti umějí a chtějí pracovat na tématech, která je oslovují a zajímají. Která se vztahují k jejich životu, ale i k historickým kořenům a archetypům. Stačilo o přestávce projít chodbou.

Celá akce měla vyvrcholit vyhlášením výsledků Literární soutěže 12. 6. 2009 v Zahradním domku v zámeckém parku. Byli osloveni porotci – Ing. R. Tesař, Mgr. E. Šabatová, Mgr. J. Horák, Mgr. J. Smrčková. Každý z poroty přečetl všechny příběhy a po sečtení jednotlivých bodů jsme se rozhodli pro vyhlášení výsledků. Děti byly rozděleny do tří kategorií, v nichž bylo vždy po třech „medailových“ místech. Neznám těžší práci, než objektivně vyhodnotit, co je nejlepší. Všechny práce byly zajímavé, nápadité, originální.

Zahradní domek se začal oblékat do svátečních šatů. Ve skleníku byly vystaveny keramické výtvary dětí. Za pomoci Ing. J. Janové a jejího aranžmá vypadaly překrásně. V zahradním domku byly stěny pokryty příběhy a ilustracemi dětí. Na stole byly tři dortové knihy od paní Rybničkové. S originálním zdobením i přiléhavými citáty. Díky

městysi Budišov a Ing. Tesařovi byly nakoupeny dárečky pro autory. Hlavní cenou se pak staly autorské příběhy vytištěné do knihy i s ilustracemi.

12. 6. 2009 se nad Budišovem hnaly mraky. Bouřkové přeháňky rozvodnily a rozblátily přístupové cesty v parku. Přesto se v zahradním domku v 17.00 hodin začaly scházet děti, rodiče, prarodiče, učitelé, hosté i starosta městyse P. Piňos. Ing. Tesař zahájil s kytarou a zpívanou básničkou. Posléze předal škole sponzorský dar – šek na cestu autobusem do Anthroposu do Brna. Zájezdu se účastnily děti, které se zapojily do literární soutěže.

Pak následovalo hudební zpestření. Děvčata ze sedmého ročníku zahrála na flétny barokní hudbu.

Největší ozdobou vyhlášení celé soutěže bylo autorské čtení. Vybraní žáci jednotlivých kategorií předčítali své literární práce. Byli jsme svědky toho, že žáci naší školy umí číst, nebojí se číst na veřejnosti, mají přednes i správnou dikci.

Odměny se staly jen symbolickým vyjádřením obdivu a uznání pro mladé spisovatele. Nestaly se prioritou. Největší odměnou byl zájem návštěvníků o to, přečíst si „moji“ práci. A k tomu si každý mohl pochutnávat na malém občerstvení, které připravily „sedmačky“ a paní učitelka Hana Stará.

Zakončení celé soutěže bylo symbolické. Vypouštěním lampionů přání, které se nad Budišovem vznášely jako radost, která po společném dobrém konání nás všechny spojuje. Spojuje nás s místem, kde žijeme. S místem, které je nám drahé i milé. S místem, o které rozhodně stojí za to pečovat, znát ho a spojovat se svým životem. A vy – mladí – jste dokázali, že na to máte.

organizátorka soutěže Jana Smrčková

Cesta za Věstonickou venuší

Sponzorský dar Ing. R. Tesaře pro ZŠ Budišov byl využit k poznávání jedinečností Moravy. 45 dětí, které se zapojily do literární soutěže, vyrazilo za doprovodu učitelek E. Šabatové a J. Smrčkové do Brna, aby se seznámilo s jedinečnými sbírkami v pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea.

Měli jsme ohromné štěstí. Dostali jsme úžasnou průvodkyni, která nás svými slovy a zajímavými příběhy provedla nejstaršími dějinami Moravy. Ani jsme nedutali. A za odměnu jsme mohli shlédnout jedinečnou výstavu všech dostupných venuší, které se našly ve střední Evropě, společně s královnou venuší – Věstonickou. K tomu byl přidán zasvěcený výklad odborníků z řad brněnských historiků a milé úsměvy a pozdravy do Budišova od hlídajícího personálu. Děkujeme.

V tichém úžasu jsme obdivovali křehkou, rukodělnou práci našich předků. (Venuše jsou v průměru asi 8 cm velké.) Představa, že se díváme na předměty, které vznikly v období před 35 000 až 30 000 lety, je fascinující.

Exkurzi jsme zakončili na Špilberku. A zase o něco bohatší jsme se vraceli domů. Děkujeme, pane inženýre. Vážíme si vaší péče.

J. Smrčková

Ztráta důvěry

Je to smutné, právě v roce dvacátého výročí „sametové revoluce“ psát o ztrátě důvěry. Je to smutné zejména proto, že národ po létech diktatury a života za ostnatým drátem vkládal velké naděje ve svou budoucnost. Věřil...

Věřil, že ten, kdo za něj do svých rukou vezme věci veřejné, bude nezištně jednat v zájmu národa, v zájmu demokracie. Máme tu však demokracii? Demokracie je přece služba lidu, poctivá služba lidu. V demokracii by v čele státu měli stát lidé nezištně pracující pro národ. Být mu vzorem, a to po všech stránkách. Máme v orgánech nás zastupující takové lidi? Není jich tam jen tak málo, že bychom je mohli hledati lupou?

Ve slušných demokraciích se na první místo klade čest a morálka. U nás už zpočátku prohlásil nynější prezident, že morálku mají kázat kněží a ne politici. Také prý peníze nejsou čisté ani špinavé. Proto se zdá, že jich je až příliš mnoho špinavých. V čích jsou rukou? A co imunita, která s tím zjevně souvisí? Nikde v Evropě není tak široká, jako u nás. Co si o tom může občan myslet? Jaké machinace a nepřístojnosti konají naši představitelé a co ještě špatného hodlají provádět, že na ně zákon až do jejich smrti nemůže? **Poctivý** politik takovou imunitu nepotřebuje.

Občan také věřil, že když půjde o dobrou věc, tak že si strany nebudou dělat schválnosti a dokáží se shodnout. Proč tolik ješitnosti v české politice? Věřil také, že i v soukromém životě budou naši politici čestní a nebudou předvádět špatné vzory. Neočekávalo se, že vrcholní představitelé se budou chovat jako módní playboyové, budou si vydržovat milenky, pít se po majetku a nechají se opít mocí. Občan také doufal, že mu budou vládnout lidé moudří, obdařeni nejen vzděláním, ale i trochou selského rozumu. Ten tu však není patrný nikde (např. co to je vyhozených peněz ohledně zimních pneumatik jen na určitých úsecích dálnice). A co lichvářské úroky? Co korupce, ledabylé zákonodárství a bezzubé soudnictví? Kolotoč ve zdravotnictví by v rozumné diskuzi všech stran mohl být lépe vyřešen. Jen si nedělat schválnosti! Místo zákulisních piklů (viz volba prezidenta) a dalších machinací, by moudrý politik hledal souznění s národem. S národem, ne s nacionalismem. Dalo by se toho vyjmenovat mnoho a mnoho, co občan vidí a politik, odtažený od skutečného života, nevidí nebo vidět nechce.

A národ dokáže rozlišit dobré od zlého.

Jenže když vidí, že tu místo demokracie (tedy pořádku a mravnosti) vládne bohapustá oligarchie a anarchie, ztrácí důvěru a nemá mnoho chuti jít ani k volbám. Je přesvědčen, že politici mají o občana zájem pouze před volbami. A to vše po dvaceti letech od doby, kdy nadšeně a bezmezně věřil...

Janiček

Z deníku III

V závěru mše svaté se katechetka ptá dětí: „A děti, jestlipak víte, co je dnes za důležitý den?“ (děti měly odpovědět, že dnes, 1. března, měly odevzdat odpovědi na soutěžní otázky týkající se života sv. Pavla). Odpovědi bylo ticho. Katechetka s úsměvem opakuje otázku. Odpověď stejná, až do chvíle, kdy se ozve jeden z ministrantů: „Naše mamka má

dnes narozeniny.“ Kostel vybuchl smíchem. – „Tak mamince popřej všechno nejlepší“, odpovídá katechetka a na položenou otázku si odpoví sama.

1. března 2009

Při odchodu z návštěvy u paní Kubínové v Mihoukovicích běhal kolem mne na dvorku chundelatý pejsek: „A, paní Kubínová, kde pejsek spává?“ „Von už je starej, a tak ho nechávám na zemi v kuchyni.“ A paní Kubínová pokračuje: „Před lety mně vyprávěla paní Robotková, že nechávala psa celé roky venku. Pes byl zvyklý, takže ho nemusela z kuchyně na noc vyhánět, šel sám. Jednou se však stalo, že se domáhal dostat dovnitř tak, že jsem jej musela pustit. Na noc jej však vypustila. Ráno, když šla krmit slepice, ležel pejsek na dvorku mrtvý.“ Paní Kubínová vše ukončila slovy: „Robotková mně říkala, že se s ní to odpoledne přišel rozloučit, jelikož cítil, že se jeho konec blíží.“

18. března 2009, 16 hod

Při tažení porouchaného auta jsme zjistili, že další cesta není možná, jelikož se jednalo o poruchu řízení. Rozhodli jsme se auto ponechat na nedalekém parkovišti. Když už jsme byli na místě, vyběhl z nedaleké vrátnice člověk v uniformě, prý tady parkovat není možné, neboť se jedná o vyhrazené parkoviště. Nakonec jsme se domluvili a vrátný nám nakonec ochotně pomohl odtlačit auto k obrubníkům parkoviště.

I přesto, že přišlo, dali jsme se do hovoru a během řeči jsme zjistili, že otec vrátného dělal v naší obci na výboru tajemníka. „A, to znát nemůžete, protože jste mladí,“ a chtěl odejít. „A to se budete divit,“ řekl znenadání kamarád. „Váš tatík totiž vystěhoval v padesátých letech toho mého – ale za to vy nemůžete.“

29. dubna, 18 hod

Moje babička dostávala většinou ke svátku či narozeninám bonboniéru, kterou nakonec dárcům rozdala tak, aby na každého z nich zbyly alespoň dva bonbóny. Rozdávala je v sáčkích (jak ona říkala, v kabelkách) od mouky či rýže, které si po jejich vyprázdnění pečlivě uschovala. Byla velice vitální, nemocnici nepoznala, a nebýt toho, že si nešťastně zlomila nohu v krčku, dožila by se hodně přes devadesát let. Poslední vzkaz, který jsem od ní z třebíčské nemocnice obdržel: „A pozdravujte Kadla.“

Vzpomínka, která se mně vybavila 10. 6. 2009

Několik kilometrů od obce, když jsem se vracel z projížďky, přijíždělo proti mně bílé malé auto, které začalo vedle mne zpomalovat. Ze stočeného okénka se mne ptá mladá dívka: „A nechcete svést, já se otočím na nedaleké křižovatce a vzala bych vás.“ Poděkoval jsem slovy, že chci využít pěkného počasí a ještě trochu si užít okolní krajiny.

Stočila okénko, na křižovatce se otočila a projela kolem mne směrem na Budišov.

Tímto gestem mi udělala velkou radost a mně se zbytek cesty jel daleko lehčeji.

Velikonoční pondělí, odpoledne, v den 36. výročí od mého úrazu

Odposlechnuto

První svaté přijímání – slavnostní rozloučení s chozením do kostela

3. 7. 2009

„Tak sme vyblili sedm set za prášky a můžeme jet dom.“

Před poliklinikou v Třebíči, 15. 6. 2009, 12 hod

Každá smrt je předčasná.

Diskusní pořad v televizi, 22. srpna 2009

Při jízdě autem

Byla již tma a kamarád pronesl: „Zloděj si říká, co sluníčko ukáže, to měsíček donese“.

27. srpna 2009

Během cesty na fotbalové utkání

Sjíždím pod železničním přejezdem. Asi uprostřed kopce se setkávám s paní a jejími dvěma dospělými dětmi. Ve chvíli, kdy se míváme, obě děti sklopily zrak a tiše pronesly: „Dobrý den“.

Ten moment mně to vyrazilo dech, že jsem stačil říci: „Dobrý den,“ a v té chvíli jsem se přistihl, že se zastavuji a snažím se ve dlaních uchovat ten moment podobající se křehké pavučině, na níž se třpytí kapičky rosy.

16. 8. 2009, 16.10 hod

Rychlé auto a slabý duch je jedna z nejhorších kombinací na silnici.

Rozhlas – stanice Praha, 2. 9. 2009. 8.10 hod

Člověka nemůže poskvřnit nic, co do něho vchází zvenčí, ale co vychází z člověka, to ho poskvřňuje.

Evangelium podle Marka, nedělní mše sv. 30. 8. 2009

Karel Pavlíček

Terénní pracovníci K-centra vyjíždějí za uživateli drog po celém okrese

K-centrum Noe sídlí v Třebíči a pro místní uživatele drog je to dostupné zařízení. Pro klienty mimo Třebíč, kteří se jen těžko dostanou přímo do prostor Kontaktního centra, se realizují pravidelné výjezdy téměř po celém okrese Třebíč. Klienti se mohou obrátit na terénního pracovníka (tel. 776 758 489), který má možnost přijet za nimi přímo do místa bydliště. V některých lokalitách jsou zavedeny tzv. pevné body, kdy se pracovníci pravidelně scházejí s uživateli drog na smlouvaném místě v určitou hodinu a den. Tato metoda se osvědčila. Klienti jsou naučeni chodit, pracovníci s nimi pracují a navazují vztah důvěry, který napomáhá tomu, aby klienti byli otevřenější v řešení problémů např. ohledně bydlení, práce nebo abstinence. Pracovníci jim opakují nutnost používání čisté stříkačky při každém použití, nabízí jim možnost přetestování na žloutenku typu C a HIV. V některých skupinách se opravdu žloutenka typu C vyskytuje, proto tímto také upozorňujeme, pokud byste někde narazili na pohozené stříkačky, abyste na ně rozhodně nesašli a obrátili se na K-centrum Noe v Třebíči, které jeehly odstraní. Tel. 568 840 688 nebo email: noe.trebic@caritas.cz

Bc. Martina Svobodová

Polní kříže v budišovském okolí I

Když se vydáte na delší procházku z Budišova, popř. jedete autem, nemůžete minout kříže, a to buď v polích, nebo při silnicích a cestách. Udělejme si tu chvíli a zastavme se u nich.

Železný kříž v lese Na Krajině věnovali v roce 1885 Pospíšilovi z Hodova čp. 16.

Železný kříž U Pazdírný (při silnici na Oslavičku) má na tabulce nápis: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, L. P. 1929. Kříž nechali postavit Šulovi, kteří za první republiky provozovali v Hodově pohostinství. O něco níže pod tímto křížem stávala tzv. pazdírna, tam se asi před rokem 1900 sušil len a bělilo plátno. Objekt byl naposled obydlen kolem roku 1930 a byl menší přízemní s hliněnou podlahou, krytý lepenkovou střechou. Budova již opuštěná byla po roce 1960 zbořena.

Klímův kříž u silnice z Hodova na Oslavičku má na tabulce nápis: „Hle beránek, který snímá hříchy světa, ke cti a chvále boží postavili tento svatý kříž Josef a Františka Klímovi z Hodova.“

Kamenný kříž u silnice mezi Hodovem a Budišovem má nápis: „Zde poutníče málo stůj, rány moje rozvažuj, rány moje kynou, léta tvoje hynou, přijde smrt, soud nastane, kam se tvoje duše dostane. Tento svatý kříž postavili z vděčnosti za boží ochranu František a Anežka Smejkalovi z Hodova roku 1919.“

Kříž mramorový u potoka Mařek Za Nivou má nápis: „Pochválen buď Ježíš Kristus, 1969 kříž postavil Musil z Hodova.“ Dříve v těchto místech stával kříž zvaný Markův, který spadnul.

Mramorový kříž v Hodově, při cestě do Náramče má nápis: „Bože chraň nás od zlého a dej požehnání nám i budoucím, 1934.“

Velký dřevěný kříž Bednářův, mezi Hodovem a Náramčí byl postaven v roce 1992 (před tím tam byl dřevěný kříž, který stal naproti, přes silnici, kde spadnul). Byl vyroben truhlářem Kotačkou z Hodova.

Železný kříž Mrňův se nachází v lese mezi Hodovem a Náramčí Nad Žlebem. Původně to byl kříž hřbitovní (nad hrobem rodiny Mrňovy). Na současné místo jej umístil pan František Mrňa z Hodova v roce 1972.

Železný kříž u silnice z Hodova na Oslavičku, blíž k Rohům, má na podstavci letopočet 1868.

Železný kříž hned za obcí věnovala rodina Brodských.

Dřevěný kříž v polích poblíž lesa Ochoz, dnes již hodně nakloněný, byl postaven v roce 1947.

Kamenný kříž za Rohy, u silnice do Studnic, má nápis: „Utrpení Kristovo posílí mne. V ranách svých ukryj mne. Ó dobrý Ježíši vyslyš mne, R. 1920.“

Železný kříž v Rozích, u silnice zde stával již v roce 1927. Na tabulce má nápis: „Dokonáno jest.“

Dřevěný kříž u potoka mezi Rohy a Hodovem (blíž Rohům) byl postaven v roce 1995.

Tři čtvrtě kilometru od dřevěného kříže z roku 1947 je v lese, na velkém neopracovaném kameni špatně čitelný nápis: FRANC SSWIHALEK 1844.

*Text a fotografie
Josef Mikulášek*

Z budišovských pověstí II práce žáků základní školy

Budišovský poklad

Sedlák Kristián začal mít problémy a vůbec si nevěděl rady. Manželství mu začalo jaksí haprovat, hospodářství jakbysmet a jeho syn, který měl po něm převzít grunt, si více hleděl zábavy než pluhu. A tak trávil stále delší čas v hospodě U Kostelecků a netečně zíral do pultu piva, kde hledal pomoc. Chlapům se svěřovat nemohl, to dá rozum, ani panu faráři, na to zas neměl odvahy. A tak živořil se svými problémy, jako bez duše bloudil po Budišově a jen se trápil, jak to nějak líp „zavonačit“.

Jednou, bylo to v červnu a blížila se senoseč, hledal v komoře nové klínky na kosu. Při tom hledání našel v jedné prázdné sádelnici, která stála na polici, starý, zaprášený papír. Vyšel na dvůr a jen obtížně luštil, co tam stálo. Nakonec se mu to povedlo. Bylo tam napsáno: Kdo ten papír najde, toho štěstí najde. Musí ale na Brcách pilně vykopati kámen mudrců. Pak záleží na tom, aby ten moudrý kámen moudře využil. Místo podpisu jakýsi

klikyhák. Sedlák Kristián se zaradoval, kdo by nechtěl snadno přijít ke štěstí. Honem si se synem pospíšil, popadl krompáč a honem na Bra.

No je. Ale kde začít kopat, vždyť kde v Budišově nejsou kameny. Začal tedy kopat tam, odkud bylo vidět na věžní hodiny a kam později generace Budišováků vyvážela odpadky. Rukama ztvrdlýma od mozoľů kopal a dřel do úmoru, jen se od krumpáče jiskřilo. Obden mu kovář Škarek musel krumpáče překovávat a zakalit, jak je ztupil. Kristián se sice divil, že místo šedivé žuly, co je jí v Budišově plno, nacházel jakýsi červený kámen a ne kouzelný drahokam. A kdo v Budišově kopal, ten dobře ví, jak vypadá ta naše rodná zem – nahofe ornice a pak jen kámen a kámen.

Hromady červeného kamene narůstaly, ale pořád nic. S trpkostí si pomyslel, jak ho ten zažloutlý papír zradil, a tak to místo nazval Zrádný kopec. Teprve pak se svěřil manželce, moudré to venkovské ženě, co ho trápí. Ta si poselství přečetla a poradila mu kopat na druhé straně Brců, tam, kde se dnes říká U Električky, a když nic nenajde ani tam, ať jde dál do Kalábie. Musíš tomu víc věřit, povzbudila ho ještě. Kristiánovi začal pomáhat i syn, který se už nemohl dívat, jak táta dře. Společně dál kopali a hromady kamene rostly.

A kopali až do zimy. Paní Kristiánová jim vždy donesla teplé jídlo a trochu budišovské slivovičky. Jednou řekl syn tátovi: „Tati, v hospodě se nám chlapi smějou, jak furt kopem a kopem a co prý hledáme. Řekl jsem jim, že potřebujeme kamení do základů na nový chlv. Tudle mě zastavil Mejzlík od naproti, že by od nás nějaké kamení koupil, bude stavět stodolu, a tak jsem mu pět fůr slíbil. Taky Nováček z Rejduvni si zamluvil, prý to hned i zaplatijou.“

Kámen mudrců sice nenašli, kamení se však dobře prodávalo, hospodářství také zvládali, a tak se na statek vrátila rodinná pohoda. A na důkaz toho, že se vše doopravdy stalo, jak je psáno, jsou mnohé budišovské domy a zídky postaveny z červené jemnozrnité žuly, zbarvené růžovým živcem.

Petra Talábová a Kamila Ležáková

Šípkové keře

Jakýsi dávný obyvatel osady Budišov měl rád okolo sebe hezké prostředí, a to v těch dávných dobách nebylo vůbec běžné. Lidé sotva uhájili holý život, natož aby ještě uklízeli a krášlili svá obydlí.

Tak ten osvětlený muž měl už tenkrát pěkně zrychtované dřevěné stavení, na střeše úhlednou doškovou střechu a okolo hospodářství, které by mu mohli závidět i nyní. A chtěl hodně květin pro vůni a krásu, aby se oko potěšilo a duše zklidnila. Tak prosil ducha Brců, ať mu pomůže. A ten, protože byl laskavý, mu ve spánku sdělil: „Za každý dobrý skutek, který vykonáš, odměním tě jednou růží.“ Už v pradávnou platilo „něco za něco!“

Snažil se tedy dělat dobro, kde mohl.. A vždy mu za to na jeho zahrádce vyrostl jeden obyčejný šípkový keř. Když jich přibývalo, vykopal je a trpělivě přenášel do remízků a kopečků v okolí. Vždy se strašně nadřel a popíchal ruce do krve. Když už to ale dlouho pokračovalo, začal se zlobit, jakou to bodlinatou křovinatou verbež dostává.

Ale duch Brců mu vzkázal: „Buď trpělivý, dobrota se vždy vyplatí.“ A když se ten muž už moc a moc vztekal, že toho má po krk a kdesi-cosi, duch ho nazlobeně okřikl ze

Zrádného kopce mocným hlasem: „Nauč se rozumět životu, ty nepatrný človíčku. Nezlob se na růži, že má trny, ale raduj se, že trnitý keř může mít růže!“

Léta plynula a lidé mu začali říkat pan Růžička nebo pan Šípek. Zmoudřel a porozuměl, co mu duch vzkázal. I ty nevzhledné šípkové keře se mu odvděčily. Na podzim sbíral šípky na léčivý čaj, na marmeládu i na šípkové víno. Daly nektar jeho včelkám, poskytly úkryt pro koroptve.

Na památku toho, co se určitě stalo, dodnes tam šípkové keře hojně rostou. A z těch pradávných časů se v Budišově zachovala lidová moudrost – Trpělivost přináší růže!

Petra Talábová a Kamila Ležáková

Šidubské doly

Když projíždíte městysem Budišov a přejedete koleje, začíná se cesta svažovat. Je to z důvodu toho, že tu kdysi byly Šidubské doly, ve kterých se těžilo hlavně zlato.

Bylo ho tu docela dost, proto panství vzkvétalo. Postavil se zde zámek, kostel a větrný mlýn. Brzy se o bohatství dozvěděli široko, daleko. Někteří lidé se proto rozhodli přesídlit do tohoto bohatého místa. Postavili se zde svá obydlí.

Bohužel ale přišly i špatné časy a chamtiví lidé. Ti chtěli všechno bohatství jen a jen pro sebe. Vše začalo menšími spory. Nakonec ze sporů vyústila skoro až válka. Proto se majitelé rozhodli doly zasypat, protože sami už měli bohatství dost.

Doufám, že nikoho nenapadne doly znovu otevřít, protože si tu žijeme v klidu. A ponaučení? Není všechno zlato, co se třpytí.

Radek Mejzlík, VI. A

Velké širé rodné lány...

Jak jste krásné na vše strany. Od souvrati do souvrati, jak vás jen to slunko zlatí. Přijdou-li mi tyto verše na mysl, vidím pole plné krásného žita, jak se ve sluneční záři vlní a dýchá vůni budoucího chleba. Zejména u nás na Vysočině jsem za mého mládí znala pouze žito, oves, brambory a jetel.

Žito bylo vysoké, že jeho klasy, když jsem kolem něho šla, mě šimraly do tváří. A přede žněmi jsme, my studenti, obházeli pole a z klasů jsme vybírali v nich rostoucí fialovou námel, za kterou jsme v Brně v lékárně utržili slušný, nám vzácný peníz. Kam se poděly ty žitné lány?

Procházím nebo projíždím milovanou krajinou a žito, zdobené chrpami a vlčími máky, nikde nevidím. Nevzpomínám si ani, že bych někde viděla pole oseté ovsem. Všude nepřeborné množství řepky, po které umírá lesní zvěř, hořčice a ječmen nebo pšenice se záměrně krátkou slámou, že se toto obilí na svých krátkých „nožičkách“ ani vlnit nemůže.

Kam se podělo žito? Proč marně hledáme v obchodech žitný chléb? Ne černý, jak bývá některý chléb označen. Patrně záměrně, aby jej lidé za žitný považovali. Jenže žito nemá hnědá zrna a ten tzv. černý chléb je patrně obarvený. Z čeho by také pekaři žitný chléb pekli, když žito vlastně neexistuje? Proč u nás není poctivý žitný chléb, který např. ve vedlejší Rakousku je naprostou samozřejmostí?

Obilí u nás roste jen na krátké slámě, zato dobytek léhá na betonu. Kola slisované krátké slámy zůstávají často ode žní do žní na poli... Vždyť pod ubohými kravkami a prasátky se přece snadněji poklízí, když pod nimi není nastláno...

O čem to svědčí, drazí hospodáři?

Doplácíme na tuto zdejší metodu, my lidé tím, že nedostaneme koupit dobrý žitný chléb, protože žito se stalo vzácným artiklem, a ubohý dobytek tím, že musí ležet na studeném tvrdém betonu?

Zůstanou vlnící se zlaté lány a u nich v žírné kráse pasoucí se stádo u nás na Vysočině už jenom krásnou vzpomínkou?

Sidonie

Ráda na to vzpomínám, aneb Jak jsem se stala asistentem prevence kriminality

Držím v ruce obálku s razítkem Městské policie Brno a usilovně zpytuji svědomí. Ale ať přemýšlím, jak přemýšlím, kromě toho, že jsem párkrát nesprávně přešla přes silnici (a ani při tom mě ruka zákona nepřistihla), si nejsem vědoma žádného přestupku. A vtom mně to docvaklo. Cestou od schránek si sice pobrukuju: „Já sem nic nečórla, nésu přece rapl, zeptáte se na mě, zná mě celé štatl“, ale už vím, že mě nečeká žádný postih, ale spíš nějaké příjemné překvapení. A taky že ano. Obálka obsahovala pozvání na výjezdní seminář asistentů prevence kriminality.

Trochu jsem se pousmála nad tím, že babka jako já může být asistentem prevence kriminality, a začala jsem vzpomínat na nepříliš vzdálené události.

Městská policie Brno zahájila loni v září už třetí ročník Senior akademie – „rozsáhlého vzdělávacího cyklu v oblasti prevence kriminality (70 vyučovacích hodin + exkurze a kurzy).“

Patnáctého září se nás seniorů v sále Moravského muzea sešla skoro stovka. Někteří se chystali tento cyklus absolvovat už podruhé, ba i potřetí, takže jsem si řekla, že to musí mít „něco do sebe.“ A musím přiznat, že jsem se nezklamala. Prevence útoků, domácího násilí, majetkových trestných činů, požárů, konfliktů lidí a zvířat, poškozování spotřebitele-zákazníka, psychologie, dopravní výchova. Střídala se témata i přednášející. Dozvěděli jsme se hodně zajímavého a často se i pobavili. Jeden přednášející se uvedl vtipem, že policajti mají pod čepicí, že jim to pálí (měli tam pálivou papriku). No, nic moc (sám to říkal), ale kupodivu jsem tento fór neznala, i když jich o policajtech znám spoustu. Vlastně – pardon – jistě víte, že vtipy o policajtech neexistují: všechno je to pravda. Přece však neodolám, abych neuvedla svoji oblíbenou anekdotu (anebo pravdu?): Stopařka se hrne do auta a hned spustí: „Se mnou se nasmějete! Znam bezva vtipy o policajtech.“ „Tak pozor, slečno, abyste nenarazila,“ zchladí ji řidič, „já jsem policejní důstojník.“ „Ale to vůbec nevádí,“ hlaholí slečna, „já budu mluvit pomalu, a kdybyste něčemu nerozuměl, tak vám to klidně zopakuju.“

Ale zpět k Senior akademii. Naši přednášející z řad Městské policie ničím nepřipomínali policajty ze známých vtipů a stejně jako ti civilní byli na úrovni. Všichni se nás snažili naučit, co dělat, abychom se v budoucnu nestali „z obětí potencionálních obětmi skutečnými.“ Ochotně odpovídali na dotazy a zásobili nás přehlednými písemnými materiály, abychom si mohli poznatky zopakovat, případně rozšířit.

Cílem školení bylo, abychom se nejen poučili sami, ale měli bychom poznatky předávat i dál. Nevím, jak jsou na tom moji spolužáci, ale já musím sebekriticky přiznat, že jsem dosud svoje bližní poučovala jen minimálně. No, třeba se ještě někdy příležitost naskytne.

Kromě přednášek jsme absolvovali ještě další aktivity. Hned koncem září Po(c)hodový den. Bylo to takové branné cvičení pro babky a dědy. Pěkná scenérie, trocha námahy, příznivé počasí, výborný guláš, skvělá nálada. Exkurze u hasičů a v Operačním středisku MP. Kurz zdravotvědy – 4 hodiny ve dvou dnech. Teorie i praxe. Zvláště praktické cvičení nás zaujalo. Trénovali jsme usilovně – například vypošťování a transport raněných, umělé dýchání a masáž srdce v rytmu zpěvu písně *Rolničky, rolničky* – a pevně doufali, že svoje „dovednosti“ nebudeme muset uplatňovat ve skutečnosti, protože přes naši snahu a dobrou vůli bychom asi postiženým pomohli spíš do hrobu nebo alespoň k trvalé invaliditě.

Kurz prevence internetové kriminality byl pouze pro ty, kdo ovládají dobře internet, tedy ne pro mě (při našich řídkých setkáních mi počítač často dává najevo svou nadřazenost).

Že jsem se nedostala ani do tunelové střelnice MP Brno, mě trochu mrzí. Byla jsem sice přihlášená, ale pak mi to nevyšlo

Zato jsme se vyřádili na kurzu sebeobrany. Dozvěděli jsme se mimo jiné i jak odrazit útočníka třeba jen deštníkem nebo klíči. Při použití pepřového spreje nemůžeme stříkat proti větru. Představovala jsem si, jak řeknu darebákovi: „Moment,“ nasliním prst, zjistím směr větru, dacana upravím do příslušné polohy a vypálím. Ze sevření se vypošťujeme proti palci ruky, která nás svírá. Když uvážím, že se nám to pletlo při tréninku, kdy o nic nejde, nevím, jak bychom dopadli při skutečném přepadení. Takže zas musíme doufat, že k němu nedojde.

Kupodivu jsem taky zjistila, že bych měla docela slušnou šanci jako útočník. Moje „oběti“ si pak stěžovaly, že je po mém „přepadení“ bolelo zápěstí ještě několik dní. A to jsem myslela, že je držím jemně. Člověk kolikrát sám neví, jaký talent v něm dříme.

Když jsem měla zaútočit kopanci na cvičný pytel, vzpomněla jsem si na Bertu Coulovou z detektivek E. S. Gardnera, která si stěžovala, že „když má jeden někoho nakopnout, tak mu v tom vaděj ty zatracený sukň.“ U mě se nejednalo o sukni, ale o artrózu. Přesto jsem dala pytlí co proto, být živý, jistě by skučel bolestí. Když jsme u těch hlasových projevů: doporučuje se na útočníka rvát. A tak jsem si představila, jak na něj vychrlím: „Natrhu ti chlebařnu! Votočím ti vidění!“ a škrábu ho přitom klíči do tváře a kopu do rozkroku. I když to byla představa lákavá, ani po jejím uskutečnění netoužím.

Pokud se cítíme ohrožení, máme (když se nám nepodaří včas utéct) zaútočit předem. Ale měli bychom dávat pozor, abychom se neprojevíli jako ta paní, která nastříkala v parku pepřový sprej do obličeje mladíkovi utíkajícímu na vlak.

„Pepřák“ jsme dostali také jako pozornost při ukončení Senior akademie. Doufám, že to bude pro mě jen památka.

Když jsme v září začínali, zdálo se nám těch 70 hod. + další příliš dlouhé, a ono to tak rychle uteklo. Najednou tu byl 30. březen a s ním slavnostní vyřazení. Dostali jsme

Osvědčení o absolvování senior akademie v oboru: Asistent prevence kriminality a slib, že budeme na některé další akce MP zváni. První pozvání mám právě před sebou. Až budete číst tento Zpravodaj, bude už i tento plánovaný výjezdní seminář jen vzpomínkou...

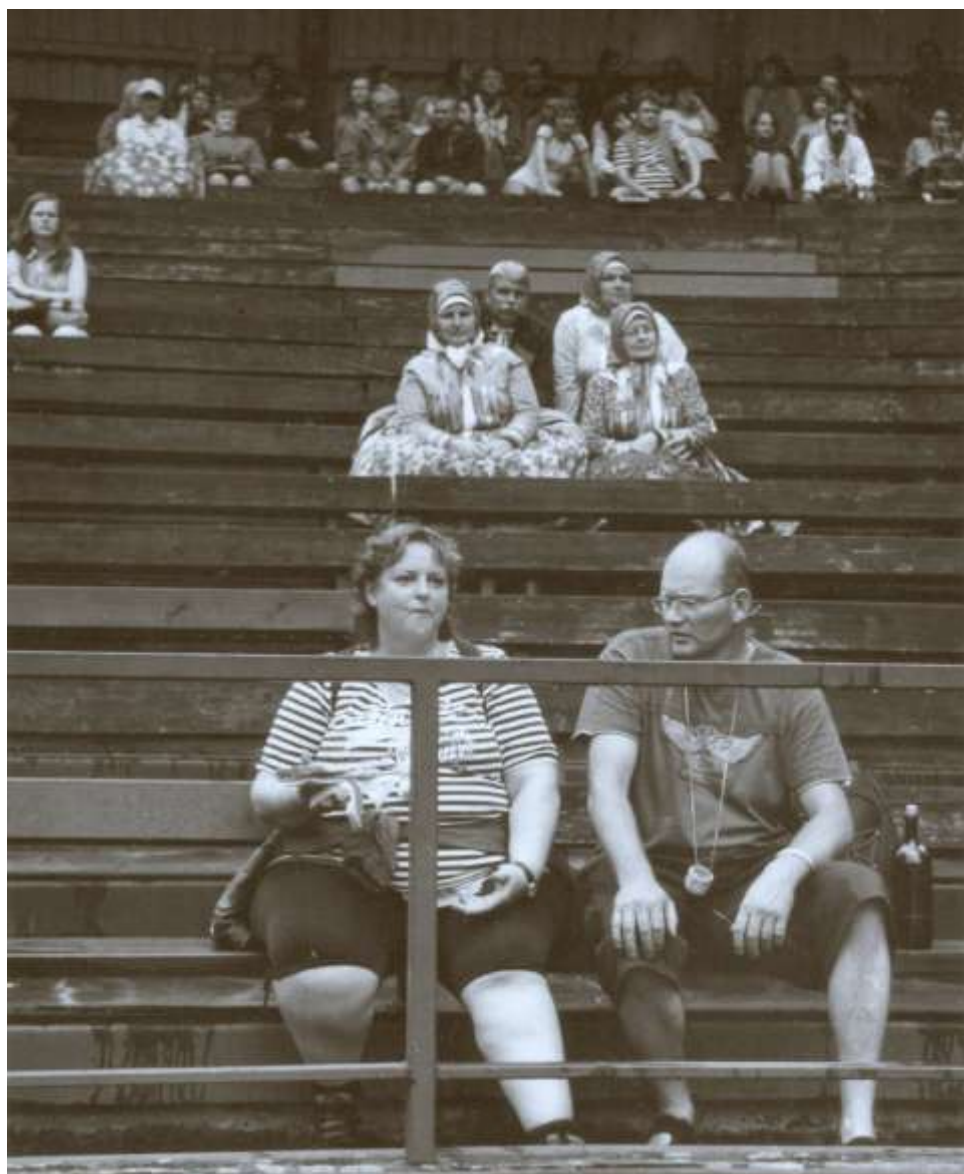
Jsem z toho vzpomínání trochu naměkko, a tak ještě něco pro odlehčení. Protože jsme se učili, jak se bránit nebo předcházet zlu, napadla mi tato anekdota: Dvě holčičky, hodná a zlobivá, vylezly na rozhlednu a plivaly dolů na lidi. Ta zlobivá se trefila třikrát, hodná sedmkrát. Z toho plyne poučení, že dobro vždy vítězí nad zlem.

M. Holasová

Léto ve fotografiích Karla Pavlíčka

Boží Tělo 2009

Strážnice 2009

Libor Hurda KENTAUR (... hlavně hlavou)

Libor Hurda Don „Q“ (pro Brňáky – Jošt Lucemburský)

Libor Hurda Harpyje

Jaromír Gargulák BÝT ČI NEBÝT

Na představení country kapely Na starý kolena (*zahrádka, restaurace U Kazdů*)

Jazykový vokýnko

Dnes se podíváme do *Plazy*. Co to je? Příznějme, že zábavní park s tímto jménem je i v Praze, ale známější je v Plazni, pardon, v Plzni. Ano, budeme se zabývat mluvou Plzeňáků. Nemůžeme zde, bohužel, rozebírat typický způsob jejich mluvy, to bychom potřebovali zvukovou přílohu. Ale všimnout si některých specifických výrazů a odlišností můžeme.

Hned na úvod se pokusím osvětlit dlouho tradovaný mýtus, že Plzeňák je *zez Plzně*. Tohle údajně žádný obyvatel toho města neřekl. Oni vždycky říkali nejen *zespoda*, ale i *zezvrchu* a *zezhora*. Tak se o nich začalo říkat, že jsou *zez Plzně*. Tohle se však na Plzeňsku opravdu neříká.

Ale teď opravdu. Na Plzeňsku se ve 3. pádě množného čísla í nebo ů mění v o, např. *slepicom, koňom, vratom, Ejpovicom*. 2. pád jednotného čísla končí často na i – *do práci, kuchyni, garáži*. Přídavná jména v množném čísle pak nejsou nepodobná mluvě Východočechů – *Doležalojc, Beránkojc*. Východočechům a Jihočechům se (až na koncovku) podobají a s Chodskem jsou zcela totožné výrazy jako *jakpa, kdypa, kterejpa*, apod. Specifické jsou i výrazy *někda, nikdá, tehdá, jinda*. Proslulé jsou tvary *tuten, tutady, tuto*.

Co se týče zvláštních slov, slovníček plzeňštiny by nebyl příliš objemný. Ale přece jen se vyskytují více či méně nesrozumitelné výrazy, které si žádají výkladu. Tak třeba *vošouchy* nebo *kramfleky* jsou bramboráky a *zbuchnout* je spadnout (nehledejme nic jiného). *Socka* je název pro hromadnou dopravu, pěkný výraz *čiší táhne* znamená, že

fouká vítr, a *paňár* je něco jako hajzlík. Používá se ještě *zásep* (práh), a třeba *maliny* jsou ostružiny. Dříve se užíval i výraz *jahody* pro borůvky. Také se užíval *radvanec* pro kolečko. Také se na Plzeňsku říká *dělat kůpy*, což není nic nehygienického, u nás se také *kopí seno*.

Co se týče webu, je toho o plzeňské mluvě pramálo. Na serveru Youtube je sice pěkný záznam Zdeňka Izera, také je zde něco jako slovník:

<http://tomcat.prf.jcu.cz/taxus/nareci.html>

Jinak se toho kromě několika blogů mnoho nenajde.

Ladislav Dokulil

Bludný kámen

V polích naproti Holejím (přes silnici) stojí velký balvan. Z každé strany má zajímavou podobu... Ve směru ke Kamenné se podobá zamračeně vyhlížející tváři, jakoby čert zlostně vzhlížel do kraje, kde byl lidskou zlobou a falší podveden sám čert.

kresba a text Jan Horký

ZE SVĚTA

Petr Kosina – Texty

Vybírat a chránit

Už nějaký měsíc zdobí podobné heslo vozy policie ČR. Dříve jsem vůbec nevěděl, že policie má za úkol chránit, ale to je asi deformace z toho, že jsem polovinu života prožil za totality, kdy policie byla zneužívána jako výkonný nástroj totalitního režimu. Prožil jsem až v devadesátých letech, kdy na oslavě narozenin kdosi vyprávěl příběh, jak na dovolené v Německu chtěli přespát na parkovišti u dálnice, ale policajti je vyhnali. Tehdy se ujal slova mladý strážník, že policie je vyhnat musela, neboť má za úkol obyvatele chránit a v noci na parkovišti by je mohl někdo přepadnout a okrást. Poté ještě celou problematiku osvětlil i na jiných případech. Je-li vám uložena pokuta, například za rychlou jízdu, je to prostředek nejen výchovný, ale hlavně ochranný. Neboť jak všichni víme: rychlost zabíjí. Nedávno byl schválen zákon, kdy je povinnost měřené úseky označovat dopravní značkou. Někteří policisté v tom problému nevidí, sami říkají, že měření se provádí zvláště na místech nebezpečných s vysokým počtem nehod. Nevadí jim ani upozornění v rádiu. Někteří policisté si stěžují, že si na ně řidiči ukazují a smějí se jim. Také nic nevyberou a měřicí zařízení stojí spoustu peněz.

V Anglii se měření provádí převážně stabilními měřicí rychlosti s fotoaparátem a bleskem. Měřený úsek je samozřejmě označen dopravními značkami. Bedny s fotoaparáty jsou polepeny oranžovou reflexní fólií, aby byly dobře vidět i v noci, pokud jedete na tlumená světla. Současně je na vozovce nastříkaný jakýsi metr, podle kterého se odpočítává okamžitá rychlost. Většina stabilních kamer je také zobrazována na mapách satelitních navigací a v dostatečném předstihu navigace vyše varovný zvukový signál. Pokud všechna tato opatření ignorujete a překročíte maximální povolenou rychlost, je to důkaz, že to s vámi po dobrém nejde a musíte dostat pokutu 1800 Kč a na dobu pěti let tři trestné body ze dvanácti.

Zejména na dálnicích doplňují měření rychlosti policejní vozy, které většinou parkují na vyvýšeném stanovišti kolmo ke směru jízdy a jsou zdaleka vidět. Kamera v jejich voze snímá také registrační značku a okamžitě prověří, zda je u vozidla zaplacené pojištění, STK a silniční daň. Pokud patříte mezi hříšníky, máte před sebou několik set posledních metrů jízdy. Policejní vůz po vás vyrazí a show začíná. Protože vozidlo bez pojištění nebo technické na silnici nepatří, je vám na vaše náklady odtazeno na policejní parkoviště, kde za něj platíte parkovné 500 Kč za den. Brzy jdete k soudu, pokuta za přestupek je obvykle deset tisíc korun. Jakmile vše uhradíte a dáte do pořádku, můžete si auto vyzvednout. Pokud to nestihnete ve stanoveném termínu, je auto sešrotováno. Nemáte-li zaplacenou silniční daň a vaše vozidlo stojí před domem na veřejné komunikaci, odtahovka auto naloží a dále je proces stejný.

Jednou se mi spolupracovník chlubil, že má modrého peugeota. Po skončení směny se ho ptám: „Kde parkuješ, kámo?“ Kolega odpověděl, že ho vozí tatínek, neboť už má devět bodů a kdyby udělal ještě jeden přestupek, přišel by o řidičák. Modrého peugeota jsem nikdy neviděl. Tatínka mně bylo líto, že musí dělat synkovi taxikáře, ale říká se, že děti jsou obrazem svých rodičů.

Na farmě

Začátkem prázdnin mi přišel mail od kamarádky z Třebíče, která letos již podeváté vyrazila s manželem a dvouletým synkem na žně na farmu blízko univerzitního města Cambridge. Dopis byl současně pozvánkou na dvě stě kilometrů vzdálenou farmu. Výlet na sebe nenechal dlouho čekat, a protože farma, kde byli loni, byla prodána, našli letos nové útočiště na farmě jiné. Tahle farma se zabývala převážně rostlinnou výrobou, ale nechyběla ohrada alpak (druh lamy), výběh pro stádo koní a několik býčků pro vlastní potřebu majitele farmy. Od prvního okamžiku mě překvapil až přehnaný pořádek na farmě, nikde žádný plevel u plotu, žádný nepořádek, všechny kouty vymetené, nikde se nic neválelo. Hned první večer jsem se dostal do nákladáku, který vozí zrní od kombajnu do sila. Přestože jsem z vesnice, o této technologii jsem do té chvíle nic nevěděl. Nákladák zůstal stát na silnici, na pole nesměl, aby je neuváležel. K tomu sloužil traktor s vlekem, který jezdil mezi kombajnem a nákladákem na obilí. Ani traktor nejezdil přes pole napříč, ale po cestách, které vznikly, když se jezdilo s postřikem po poli. Podle registrační značky jsem si všimnul, že traktor, vlek i kombajn jsou vyrobeny letošní rok. Farma každý rok po skončení sezóny stroje prodá a příští rok koupí zase nové. Výsledkem jsou vyšší výnosy, u pšenice je to sedm až osm, ale někdy i deset tun na hektar. Zrní se po dosušení uskladnilo v nové hale s klimatizací, sto metrů dlouhé, asi třicet metrů široké a asi deset vysoké. Pokud nebyla hala plná zrní, zaparkoval tam kombajn, traktor a nákladák. Ještě by se tam šestkrát vešel patrový rodinný domek. Hala neslouží jen k uskladnění obilí ze zdejší farmy, ale i z farem okolních. Loni ji poprvé naplnili a sto metrů dlouhé stěny se vybouřily jako sáček od svačiny. Nezbylo nic jiného, než tisíce tun obilí vyvézt do ostatních farem, tam je uskladnit a na hale provést rozsáhlé zpevňovací úpravy. Do betonu v podlaze se vysekaly pasy a propojily se traverzami a nosníky protější stěny, stejně tak nahoře. Také boční zdivo bylo zesíleno. Letos to snad bude bez problémů. Když jsem se zeptal farmáře, kdo tu nákladnou opravu zaplatil, po chvíli mlčení řekl, že on, protože stavební firma vyhlásila konkurz a zkrachovala. Hned mě napadlo, že je to postup v českých zemích také hojně užívaný.

Procházka ke kostelu (volné pokračování)

V sobotu odpoledne jsme se šli projít. Nedaleko od farmy, uprostřed polí, stál kostelík a z nedalekého letiště létaly dvojplášňáky a horkovzdušné balony. V aleji zastavil starý pán v automobilu a ptal se nás, kam jdeme a jestli se chceme podívat do kostela, že má klíče. Pán byl vitální stařík, tipoval jsem hodně přes sedmdesát. O vše se zajímal, vše chtěl vědět. Odkud jsme, co děláme, proč jsme se rozdělili se Slováký, co dělá Havel, co si myslíme o Rusech a další otázky chrlil jak zaseknutý kulomet. Prohlédli jsme kostel a nastalo loučení. Stařík poznamenal, že ještě zajde na hrob manželky, která ho opustila před třemi roky. Současně dodal, že zůstal sám a hledá nějakou mladou slečnu, která by se mu starala o domácnost a dělala mu společnost. Než jsme se rozešli, ještě se svěřil, že už nějaké mladé děvče našel na internetu. Včera s ní prý strávil na telefonu přes dvě hodiny. Je jí 65 a je z Irska. Největší problém je prý v tom, že ta dotyčná dáma je vdaná a podle irských zákonů může být rozvedena teprve, pokud žije odděleně od svého manžela aspoň tři roky. Závěrem dodal, že to už mu bude ale přes devadesát. Jak je vidět, trable s láskou můžou potkat člověka v každém věku.

Řízení vpravo

Už delší dobu jsem se chystal napsat do rubriky „Z historie“ o době, kdy se v českých zemích jezdilo vlevo, neboť dnešní mládež nemá ani ponětí, že se u nás někdy jezdilo jinak než vpravo. Média mě před pár měsíci předběhla, a tak zbývá jen dodat, proč se dříve jezdilo vlevo. Na tuto otázku se mi dostalo vysvětlení od paní Jarmily Ujčíkové starší při posezení v restauraci u Floriánka. Když jsme dopíjeli druhý šálek „čaje paní Železné“, paní Jarmila začala vyprávět, že jízda po levé straně se vyvinula ještě v době, kdy na automobily nikdo ani nepomyslel. Určitě každý z vás viděl rytířské souboje na koních s dlouhými kopími, když dva jezdci jedou proti sobě a snaží se protivníka s koně shodit. Jelikož je většina praváků a kopí drželi v pravé ruce, museli se míjet po pravé straně. Kdyby rytíři jezdili dle dnešní vyhlášky, měli by to přes ruku nebo by museli držet kopí v levé ruce a ještě mít na koni odrazky, světla a reflexní vesty.

Často se mě ptáte, jaký je rozdíl mezi autem s levo- a pravostranným řízením. Představte si, že sedíte na pravé straně vozidla. Řadíte levou rukou, ne že by byla méně šikovní, ale není k tomu naučena. Řadící kulisa je stejná, jednička doleva dopředu. Páčka na blinkry vlevo, stěrače vpravo. To je stejné, ale jel jsem jednou v mazdě a ta měla i tyhle dvě páčky přehozené. Jak je vidět, u tohohle modelu to vzali Japonci z gruntu! Mají na to právo, však tam také jezdí vlevo. Pedály jsou stejné, spojka vlevo, brzda uprostřed. Naštěstí, kdyby byl i v tomhle jiný pořádek, asi těžko by se někdo dokázal s autem rozjet. Další odchylka jsou stěrače. Stírají zleva doprava. Poslední věc jsou přední světlomety, úhel rozptylu osvětlení tlumených světel je na levou stranu.

Problémy dělají také zažitě zvyky, chcete-li couvat, automaticky se podíváte do zrcátka uvnitř, ale pozor, zrcátko je stále na svém místě, jen jste zvyklí se dívat doprava nahoru. Stejně tak schránku u spolujezdce nemáte po pravé ruce, ale po levé.

Ježdění vlevo je stejně těžké jako vpravo, nic na tom není, jen ten zvyk. Angličané se často diví, proč se v Evropě jezdí vpravo, když celý svět jezdí vlevo. Celým světem Angličan myslí Anglii a její bývalé kolonie. Těžko mu vysvětlíte, že většina světa jezdí vpravo. A i kdyby se vám to podařilo, stejně neuniknete anglické slovní hříčky, kdy slovíčko right znamená nejen vpravo, ale také správně. Tedy: „V Evropě jezdíte po pravé straně a Angličané po správné straně!“

Krise v Anglii

Často se mě ptají známí, jak tady probíhá krize. Odpověď je jednoznačná: „Ani se neptejte, je to hrůza! Už dávno nejezdíme do práce taxikem. Zajít si do restaurace? To vůbec nepřipadá v úvahu, ani na pivo! Navíc, lahváče předevčírem došly. Toaletní papír známe už jen z filmů. Už přes rok stříháme noviny!“

A teď vážně. Nějaký ekonom napsal, že krize v západní Evropě je o tři měsíce zpožděná za Amerikou a stav krize v ČR je zpožděný o tři měsíce za západní Evropou. V praxi to znamená to, že jak se mám dneska špatně já, tak špatně se budete mít v Budišově za tři měsíce. Když mě byli v dubnu navštívit rodiče, upozornil jsem je na to, že tahle bída dojde i do Budišova. Je to ale ani nevydělalo, naopak se těšili, až se budou mít tak špatně jako zdejší obyvatelé.

Pro mě měla krize zatím pozitivní přínos, levnější benzin, dočasně snížené DPH z 17.5 na 15 %, snížená sazba DPH na potraviny je 0 %, tak tam není co snižovat.

Levnější je také spotřební zboží, nájmy atd. Přesto, že se nezaměstnanost vyšplhala ze 4 na 10 %, práci seženete ze dne na den a tím máte bydlení i obživu zajištěnou.

Myslím, že dnešní generace, co má na každém uchu jeden telefon, a obyvatelé západní Evropy vůbec netuší, co slovo krize znamená, oni totiž nikdy nestáli v osmdesátých letech tři dny před Priorem, aby si mohli koupit pračku, mrazák nebo televizor. Nekupovali poradník na nové auto, nežádali o devizový příslib. Asi těžko pochopí, že je čekají jen jasnější a lepší zítřky.

Petr Kosina, Wakefield

Z PŘÍRODY

Jarošovo agáve

Agáve jsou sukulentní rostliny, které se řadí do společného rodu Agavaceae. Rostou převážně v severní a jižní Americe a Mexiku.

Rostlina je typická různými silnými dužinatými listy opatřenými trny na jejich konci. Většina druhů agáve má i ostnaté okraje listů. Mohutné květenství dorůstá až dvacetinásobně výšky mateřské rostliny.

Po dosažení dospělosti, ve věku 10–40 let, v závislosti na druhu, rostlina vykveté a po odkvětu odumírá. Na druhé straně převládá většina druhů agáve se dobře odnožuje, takže lze pokračovat v pěstování prostřednictvím jejich odnoží.

Druhy rostoucí v horských oblastech amerického středu a jihozápadu jsou odolné vůči mrazu, a to díky suchým podmínkám během zimního období, které u nás nejsou.

O to více, naprosto nevyhovujícím zimním podmínkám navzdory, je obdivuhodné, co se Jarošům povedlo – přechovat agáve 35 let.

Během této doby došlo ke třem přesazováním, z klasického květináče do dřevěného a naposledy, před deseti lety do plechového o rozměrech 1 × 1 m a výšce 70 cm. Ten poslední měl nejprve kolečka, která ulehčovala přesun, a posléze oka pro vysokozdvíhový vozík. Vzhledem k tomu, že agáve snáší menší zálivku, popř. sucho, přes zimní období došlo asi ke dvojí zálivce a v létě častěji.

Bylo to možné jen díky tomu, že jejich agáve nejprve skončilo přes zimní období ve vestibulu školy, poté na Dukovanech a nakonec ve školkách v Doubravě. Na jaře následovalo naložení vysokozdvíhým vozíkem na avii a následné složení na zahrádku.

Po 35 letech se Jarošovi dočkali. Loni poprvé agáve nenasadilo mladé odnože, což byl signál k možnému vyrašení květu. Skutečně se tak stalo, koncem května se objevil stonek, který se během tří měsíců přeměnil v 10 cm v průměru široký a 5,30 m vysoký (od vršku květináče) stvol. K samotnému rozkvetení dochází koncem srpna, kdy je v květu prvních sedm spodních květenství.

Jak jsme výše uvedli, největším problémem bylo zimní období a následné převážení agáve do prostor, kde bývá mírně přitopeno. S převozem pomáhali během let fotbalisté, Jirka Klíma a Stanislav s vysokozdvíhým vozíkem, Technické služby Budišov a pracovníci lesních školek Doubrava. Touto cestou Jarošovi všem děkují.

Jarošovo agáve čeká asi smutný konec – nabízí se otázka, jestli stál za tu nádhernou chvíli rozkvětu – nevím?!

Karel Pavlíček

Co se děje u zahradníků III.

...tak nám léto poskočilo do své poslední části. Doufáme, že do velice příjemné a opět pracovně velmi plodné části, která se lehce změní na krásný barevný podzim.

Co se vlastně za ten dlouhý jarní a letní čas dělo u zahradníků?

Všechno se zase – jako vždy – odvíjelo od počasí. Po poměrně hezkém jarním květnu se nám propršel červen do léta. Přívalové srážky na denním pořádku, strach z krup, bouřky každý večer, už to vypadalo, že to snad ani neskončí. Mezitím to teplé počasí vyhnalo plevel do astronomických rozměrů, nestačilo se sekat, plet. Trávníky rostly „jako z vody,“ dařilo se i ostatní zeleni. Nezvykle velké přírůstky dřevin byly nevyzrálé, tudíž nevhodné pro letní množení odřezky. Pamatuji si, že jsem snad každý druhý den chodil a hmatem kontroloval dřeviny určené na řízkování. Stále to však nebylo ono. Báł jsem se, abych správnou dobu nepropásl. Nakonec jsme se rozhodli, že s množením začneme. První přišly na řadu skalníky, později vajgélie, hortenzie, trojpušky, kdoulovce a ostatní. Protože teploty nebyly tropické, řízkům se v množírně našeho největšího a nejstaršího fóliovníku dobře dařilo.

Dobře se dařilo i dřevinám na kontejnerovně. Mladé, na jaře nahrnkované řízky nebo polohotové dřeviny po jednom seříznutí narostly opět tak moc, že jsme je byli nuceni znovu seříznout. Jinak by se pěkně nevětvyly a ztratily by svůj charakteristický tvar.

Jenomže, jako všechno, i tato idylka měla své chybičky. Deštivé, teplé počasí začalo vytvářet velmi dobré podmínky pro rozvoj padlí a ostatních hlavně listových chorob. Různé listové skvrnitosti jsme objevovali na dřístělech, vajgéliích. Na tavolnicích, javorech jsme objevili padlí. Mnohé z rostlin trpěly nadbytkem vody a následně uhynuly nebo jim uhnula nadzemní i podzemní část. Na padlí i skvrnitosti jsme našli poměrně úspěšný lék. Prostřídali jsme několik fungicidů a zabralo to. Nejtěžší bylo se trefit do doby, kdy neprší, nebo alespoň do doby, kdy po postřiku nezaprší alespoň 2 hodiny. To je poměrně dobře známá poučka, a aby se účinek postřiku nesnižoval, je dobré ji dodržet.

Ani škůdci se nenechali zahanbit. Mšice a slimáci vytáhli na šťavnaté části rostlin. Některé byly sežrané zčásti, jiné úplně. S nimi se nám dařilo bojovat s úspěchem střídavě. Mšice jsme nakonec udolali, ale ti slimáci...

Po tomto nezvyklém období dešťů se počasí umoudřilo a začalo po mírném ochlazení léto. Léto s tropickými teplotami nám přineslo tu nekonečnou práci se zaléváním. Pokud nechcete, aby se spálily listy rostlin, které zaléváte, musíte zálivky nechat až na podvečerní čas. To už se teploty vzduchu obvykle pohybují níže nežli v poledne. Zálivka na list již není tak nebezpečná pro rozpálené listy. Ono by šlo zalévat třeba v poledne, ale nesměli bychom používat na zálivku vodu ze studny. Kdybychom měli nádrž na vodu, která se ohřívá na sluníčku, tak by to šlo.

Zdá se mi, že letos brzo rozkvetly hortenzie. Jezdím často po kraji a letos postrádám krásně modré barvy hortenzií na zahrádkách. Může to být i tím, že se třeba nepřihnojovalo hnojivem na „modrost“ hortenzií. Hortenzie z loňského roku modré, letos jsou růžové. To je podvod na zákazníka! Ne, je to jinak. Jde o prostou chemii. Hortenzie zmodrají po přihnojení zásaditým, železitým hnojivem. Dá se běžně koupit, takže vesele do toho. Máme vlastní zkušenost, kdy manželka pohnojila růžové hortenzie a ony skoro přes noc zmodraly. Takže to funguje.

Nadále množíme dřeviny, jsou však vedra a úspěch je nejistý. Řízky potřebují raději chladnější vzduch a teplejší půdu na rozvoj kořínků.

Na kontejnerovně nám tūje začaly růst do výšky. Byly zjara seříznuté a dnes mají trojnásobnou velikost, jak do výšky, tak do šířky. K podzimu již budou k prodeji. Ostatně většina listnáčů je připravena k výsadbám. Podzim je na výsadbu dobrý. Je dostatek vláhy a optimální teploty. Rostliny do zimy zakoření a zjara už můžou naplno růst.

Mezitím již pilně sbíráme, třídíme, svazkujeme květiny k sušení. Jsou to hlavně statice, vratič, bodláky. Ty pak barvíme a po usušení používáme do dušičkových vazeb. Takže, když se to vezme, nám dušičky již začaly.

U nás v prodejně už vystřídaly letničky hrnkové chryzantémy. Vždy říkáme, že když se začnou prodávat, tak už začíná podzim. Tyto rané odrůdy nám však ještě udělají radost na balkónech, terasách a truhlících i teď, kdy je před námi, doufáme, krásné a dlouhé babí léto.

Molnárovi

Krajská výstava

Okresní organizace Českého svazu chovatelů Třebíč a základní organizace Budišov uspořádají ve dnech 10.–11. října 2009 Krajskou soutěžní výstavu králíků, holubů a drůbeže. Současně se uskuteční i druhá Krajská výstava koz a ovcí a také místní výstava drobného zvířectva. Na této výstavě bude k vidění téměř 1000 zvířat od nejlepších chovatelů celého kraje Vysočina.

Záštitu nad touto výstavou převzal Kraj Vysočina a poslanec Ing. Pavel Kováčik.

Tyto výstavy se v kraji těší velké oblibě. Konají se již od roku 1983 téměř nepřetržitě (pokud nebyly zakázány z veterinárních důvodů), zpočátku soutěžily okresy Jihlava, Žďár n. Sázavou a Třebíč. Později přibyl Pelhřimov a Havlíčkův Brod. V Budišově se tato výstava koná již potřetí. V roce 1987 byl při příležitosti konání první výstavy otevírán chovatelský areál. Podruhé se v Budišově vystavovalo v roce 1995 a potřetí v letošním roce.

Budišovský areál byl vybrán proto, že v celém trebičském regionu není areál s dostatečnou kapacitou pro tak velkou výstavu.

Josef Dobrovolný

Většina společnosti náboženské vědomí ke svému životu nepotřebuje, alespoň ne to církevní, a otevřené dveře kostelů nikoho nepřitahují. Věřící se nesetkávají ani tak s nenávisťí či odporem, jako spis s nezájmem a lhostejností. Proto se jim nedaří nějak pozitivně působit na širší okolí. Výzkum ukázal, že náboženství je pro většinu věcí minulostí: je třeba opravovat kostely, aby město vypadalo dobře a aby se zachovalo kulturní dědictví (jemuž už nerozumíme), a před Vánocemi není špatně udělat příslušnou výzdobu (často ještě dřív, než vůbec začne advent – prospívá to přece obchodu), protože se to od radnice „tak nějak“ čeká. Ono „tak nějak“ je ale velice důležité – ukazuje, že stále máme určitá „náboženská“ očekávání, podobně jako když měříme církvím jiným metrem než spolku zahrádkářů.

Zdeněk R. Nešpor, Náboženství „na růžku“, Lidové noviny 20. června 2009

SPORT

Vítězství mužstva starých pánů TJ Budišov-Nárameč

Každoročně v prvních dnech měsíce srpna mužstvo starých pánů Budišov-Nárameč odjíždělo do našeho družebního města, do Budišova nad Budišovkou, kde se účastnilo turnaje v kopané, Memoriálu Josefa Gracíka. V roce 2009 se tento tradiční turnaj uskutečnil dne 1. srpna na netradičním místě, a to na našem hřišti v Budišově u Třebíče. Mužstva obou Budišovů pak doplnila další dvě mužstva, a to Dukla Brno a TJ Koněšín.

Naši borci nastoupili v sestavě: stále výborný brankář Radek Janák, v obraně bojovali s útočníky soupeřů Ladislav Glovacz, Jaroslav Doležal, Pavel Karas a Pavel Vidlák, v záložní řadě byli Richard Ležák, Karel Suchánek, Martin David, Josef Čáslava, Milan Koš a Petr Rauscher a v útoku se střídali Oldřich Karafiát, Josef Karas, Jan Řihák ml. a Svatopluk Pokorný. S funkcí trenéra se musel spokojit Alois Nováček, který nemohl nastoupit, protože byl zraněný. Hráči z Budišova nad Budišovkou obhájovali vítězství z minulého roku.

Staří páni Brno

Mužstva byla rozlosována do dvojic, kdy vítěz postupuje do finále a poražený bojuje o třetí místo. Hned v prvním utkání byl k vidění dramatický zápas dvou vyrovnaných soupeřů. Mužstvo našich starých pánů se střetlo v okresním derby s fotbalisty z Koněšína. Utkání se dlouho vyvíjelo ve prospěch hostů, kteří v úvodu utkání vstřelili vedoucí branku. Domácím se podařilo vyrovnat z penalty, která byla nařízena po faulu na

Ríšu Ležáka. Jenže „Koněšáci“ za dvě minuty na to opět vedli, když útočník hostů takřka z nulového úhlu nevidanou bombou pod břevno překonal našeho brankáře Janáka. Druhý poločas byl ve znamení neustálého tlaku hráčů Budišova na branku Koněšína. Jasných šancí na vyrovnání měli naši staří páni několik, ale nakonec zapadl do sítě hostů nenápadný lob z levé strany v provedení Ríši Ležáka. Rozhodnutí přinesla dvě minuty před koncem zápasu střela Milana Koše, který z dvaceti metrů trefil přesně pravý dolní roh branky Koněšína. Ještě jednou musím konstatovat, že vítězství 3:2 bylo perně vybojované s velmi dobře hrajícím soupeřem.

Ve druhém utkání se střetla mužstva Dukly Brno a Budišova nad Budišovkou. „Vojáci“ byli v prvních dvaceti minutách jasně lepším celkem, ale tři „tutovky“ jejich hráči neproměnili, a tak přišlo na řadu staré fotbalové pravidlo „nedáš – dostaneš“. Po rohovém kopu hráčů Budišova nad Budišovkou nastal v pokutovém území Dukly zmatek zakončený střelou do horního rohu branky a obránce „Brňáků“ míč z brankové čáry vyrazil rukou. Následnou penaltu hráč Budišova bezpečně proměnil. V druhém poločase již na hřišti existovalo jen jedno družstvo a Budišov nad Budišovkou jasně zvítězil 4:0.

Staří páni Koněšín (část mužstva)

V boji o třetí místo tedy hrála Dukla Brno s TJ Koněšín. „Vojáci“ opět začali výborně a jejich hráči se dostali do minimálně pěti jasných gólových šancí. Ale vstřelit gól jim ani tentokrát nebylo souzeno. A tak následoval krutý trest. Brankář „vojáků“ špatně vyhodil míč přímo na nohu soupeře a hráči Koněšína šanci bleskurychle využili. Na začátku druhé půle Koněšín zvýšil na 2:0 a utkání se pak již v poklidu dohrálo s konečným výsledkem 3:0 pro TJ Koněšín.

Staří páni Budišov nad Budišovkou

Staří páni Budišov u Třebíče

Ve finále se utkaly oba Budišovy. Soupeři se již velmi dobře znají, a proto se v prvním poločase útoky střídaly rovnoměrně na obou stranách. V těchto okamžicích byli před brankou nebezpečnější hráči Budišova nad Budišovkou, ale brankář Radek Janák byl opět výborný a nedovolil hostům skórovat. Ve dvacáté minutě prvního poločasu rozehrál z levé strany rohový kop Ríša Ležák k bližší tyči, kde Milan Koš jemnou tečí míč usměrnil do branky hostů. I druhý gól vstřelil Milan Koš, tentokrát tvrdou střelou z hranice pokutového území. Hodnocení druhého poločasu lze shrnout do krátkého konstatování – domácím vycházelo skoro všechno, hostům z Budišova nad Budišovkou zase nic. Třetí gól domácích vstřelil po několika vydařených kličkách Sváťa Pokorný z „Mezříče“. Na 4:0 zvyšoval Pavel Karas pro něj typickou tvrdou střelou z 35 metrů, která zapadla do horního rohu branky. Pátý gól vstřelil Olda Karafiát zvaný „Kiťa“ po krásné přihrávce Pepy Časlavy a šestý pak Ríša Ležák do prázdné branky po přituknutí Petra Rauschera. Hostům tentokrát nebylo souzeno vstřelit gól, protože jejich hráč neproměnil ani pokutový kop, kdy jeho prudká rána šla nad brankovou konstrukci. Konečný výsledek 6:0 se stal pro hosty krutou realitou.

Starší páni TJ Budišov-Nárameč se mohli po závěrečném hvizdu trojice výtečných rozhodčích panů Mojžíře Čecha, Petra Karase a Lud'ka Cardy radovat z vítězství.

Starosta městyse Budišova pan Petr Piňos pak předal putovní pohár kapitánovi domácích Pavlu Karasovi.

Za rok s fotbalem zase nashledanou v Budišově nad Budišovkou.

Ing. Ladislav Glovacz

Nový trenér

Od června letošního roku došlo k výměně na postu trenéra budišovských fotbalistů. Josefa Cabejška a jeho asistenta Kamila Průšu vystřídal Jan Dvořák.

Jan Dvořák, nar. 24. 10. 1950, hrál dvacet let aktivně fotbal za FC Náměšť, v letech 1975–76 za Zbrojovku Brno B.

Trenérskou funkci vykonává od roku 1988. Za tu dobu trénoval mužstva Start Náměšť nad Oslavou, Spartak Velká Bíteš, Třebenice, Baník Zbyšov, Sokol Dolní Heřmanice, FC Velké Meziříčí (zde slavil dvakrát postup do vyšších soutěží) a FC Rapotice.

V červnu letošního roku přišla nabídka trénovat FC Budišov-Nárameč, kterou Jan Dvořák přijal. Předběžná dohoda je na rok s roční opcí.

Přejeme trenérovi a mužstvu FC Budišov-Nárameč hodně úspěchů v novém ročníku 2009/2010.

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

K 90. výročí narození pana Jana Vápeníčka

Narodil se v Tuřanech u Brna, kam chodil do školy do 10 roků. Potom se odstěhoval s rodiči a sestrou do Budišova. Byl členem Orla a jako kluk cvičil v Praze, kde se setkal s prezidentem T. G. Masarykem.

Vyučil se pánským krejčím a tomu řemeslu se věnoval celý život. Současně několik let pracoval ve spořitelně a před odchodem do důchodu v Oděvě Třebíč.

Za protektorátu byl totálně nasazen, vrátil se až na konci války. V r. 1948 se oženil s Libuší, roz. Vrbovou. Aktivně se zapojil do dění v obci, hrál fotbal, hrál i na mandolínu v kapele a byl hasičem.

Děti neměli, a tak mu za celou rodinu klid a pohodu přeje neteř

Marie Gaňová

Vzpomínka

Pan Řihák

Když jsme si s Honzou Řihákem letos zjara po fotbalovém utkání v hospodě podávali ruku, měli jsme všichni radost, že ho po delší době i s jeho typickým humorem opět vidíme – bohužel nikdo z nás netušil, že to bylo naposled. Jan Řihák zemřel v létě letošního roku ve věku 74 let.

Divadelníci – v horní řadě Jan Řihák třetí zprava

Sonet Budišov – první zprava

Staří páni – druhý zprava

Jako trenér – horní řada, druhý zprava

Pokud má paměť sahá, byl Honza čínorodý, ať už byl kdekoliv, po celý život. Jeho působení v divadelním ochotnickém kroužku dokládá dnes již historická fotografie. Toto období si vzhledem k věkovému rozdílu mezi námi nemohu pamatovat.

Na co si již živě vzpomínám, je taneční skupina Sonet Budišov, ve které hrával na saxofon. Vybavuje se Sokolovna a spousta tanečních zábav v blízkém i dalekém okolí. Sonet Budišov se v té době řadil mezi nejlepší kapely přesahující i náš region – a Honza Řihák u toho byl.

Jeho celoživotní láskou byl fotbal. Chvilí hrál za A mužstvo i aktivně, později hrával, trénoval a organizoval turnaje „starých pánů“ a v poslední době trénoval i budišovské naděje. Vedle těchto činností se staral o všechno, co bylo kolem budišovského fotbalu potřeba (stavba kabin, nového travnatého hřiště, ale např. i stáčení sítě po fotbalovém utkání, kdy se všichni rozprchli).

Vzpomínám si, jak jsme jednou šli pěšky přes Brca do Hodova, kde měl TJ Sokol Budišov náhradní hřiště. Co to bylo veselých historek kolem budišovského fotbalu, a já se tak ocital v dávné i novodobé historii. Cesta uběhla rychle a dobrou náladu nedokázalo zkazit ani fotbalové utkání, které nestálo za nic.

Všechna utkání doma silně prožíval a pokud to jen trochu šlo, jezdil i na cizí hřiště. Za ty roky dobrovolné práce kolem fotbalu se ke konci života dočkal dobré sklizně, kdy budišovské mužstvo postoupilo do I. A třídy, tedy do výšin, kde ještě nikdy nebylo.

Honzovi Řihákovi jsem nikdy netykal (on mně ano). Nevím proč, ale na druhé straně to vůbec ničemu nevadilo. Pane Řiháku, chybíte na fotbale, chybíte – a nejen na něm.

Karel Pavlíček

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

červen	170,0 mm
červenec	148,3 mm
srpen	45,4 mm

OPRAVY

V textu ***Blahoslavení tišší...*** došlo ve větě Duch tohoto setkání mne ovanul několik let poté, při letmé návštěvě básníka Josefa Zelníčka... ke zkomolení jak jména, tak příjmení. Básník se jmenoval ***Stanislav Zedníček***. Narodil se 1915 v Hlinsku, kde také v roce 2002 zemřel. Jeho sbírka *Píseň chudého* vyjít nemohla a až po válce vyšla jeho prvotina *Dopisy Albíně*. Básník Stanislav Zedníček byl samotárem a mezi jeho přátele patřili Vladimír Holan a František Halas. Posmrtně vyšly z jeho básnické pozůstalosti *Fragmenty poslední ruky*.

Na str. 43 u fotografie z roku 1954 se paní Marie Čeladníková jmenovala za svobodna ***Obrdlíková*** a ne Čermáková, jak jsme uvedli. Chybné jméno je uvedeno i na str. 42.

K PŘÍLOZE

Co jsou to Umlaufoviny?

Ph.D. Václav Umlauf SJ se narodil 21. února 1960 ve Zlíně, otec pocházel z Moravského Slovácka a matka z Březníka na Vysočině. Nejdříve pracoval jako horník v severních Čechách, v roce 1980 byl obviněn z „pobuřování“ a „poškození zájmů republiky v cizině“ a uvězněn. Po propuštění byl v Brně dělníkem a neustával v „protistátní“ činnosti, zejména při samizdatové publikaci křesťanských i jiných tiskovin. V roce 1989 byl činný v Občanském fóru, od roku 1990 studoval v kněžském semináři a roku 1991 vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova (Societas Jesu – jezuité), v roce 2000 byl v Brně vysvěcen na kněze, od roku 2005 je doktorem filosofie (Ph.D.) Nyní učí v Mnichově na Hochschule für Philosophie a na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Volný čas tráví na horách a na internetu.

Ing. Petr Umlauf se narodil roku 1963 v Luhačovicích, vyučil se obráběčem kovů, byl i mechanikem seřizovačem, strojírenským technologem, programátorem, vedoucím analytikem obchodní divize Barum-Continental a drogistou. Jako programátor se stará o některé části Umlaufovin, pro které píše i jeho bratr Václav.

Umlaufoviny (www.umlaufoviny.com) jsou stránkou především s křesťanskou tématikou, ale všímají si i politického dění a kauz, přičemž jsou naprosto apolitické a vyhovují především těm, kterým lezu krkem praktiky všech dnešních politiků. Proto mohou zaujmout i čtenáře našeho zpravodaje, který je již celých deset let politicky nestranný.

S Umlaufovinami spolupracuje i nám dobře známý Ing. Petr Spilka, mluvčí Jaderné elektrárny Dukovany.

V červenci letošního roku vyšel na této internetové stránce soubor článků s názvem „Kauza Řičář aneb Budišov“. Autory jsou výše uvedení bratři. Tento materiál shrnuje dění kolem společnosti Bono Publico a je tedy pro nás nanejvýš zajímavý, přičemž se zdá, že je celkem nestranný a snaží se dopátrat pravdy. Protože mnoho z našich čtenářů ještě nemá přístup k internetu, přetiskujeme to celé v naší příloze.

Ladislav Dokulil

Podzim I

*A pojednou
ta dušičková vroucnost listopadu –
list schyluje se k zemi
a na pavoučím vlákně světla
ještě naděje jest*

*V tichu vítr ulpívá
a jen to, co chvěje se
jak láska naše
smutků země přitakává*

Karel Křepelka

EPIGRAM

Pro kritiky

*Jenom mluví: mělo by se..., je třeba..., a napiš to...
Nebo... je to všechno vadné...
Žádný však nic neudělá.
Kritizovat je přec snadné!*

RT

OBSAH

<i>Ten chléb, který lámu</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Dílčí úsporná opatření ve spotřebě el. energie v MŠ Budišov	3
Jednání o změnách jízdního řádu	3
Padají stromy – pokračování	4
ZPRÁVY	6
Důchodci a zastupitelé	6
Veřejné čtení	6
Aleje 2009	7
Nalezené kroniky	8
Z HISTORIE	9
20 let svobody – pád železné opony	9
Sametová v Budišově	11
<i>Prolog</i>	11
<i>Kapitola 1. V Praze</i>	11
<i>Kapitola 2. V Budišově</i>	12
<i>Kapitola 3. V třebíčském okrese</i>	15
Budišovské obchody I	19
Ve Flanderských polích	20
Nad fotografií z roku 1903	21
Dům Micháleků (bývala zde pekárna)	22
První sv. Přijímání s P. Stanislavem Kovaříkem v roce 1952	23
Foto z první třídy	24
Z KULTURY	25
Budišovští divadelníci ve Znojmě	25
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	27
<i>Budišovským babičkám</i>	28
Nervy Budišova	28
Ještě k literární soutěži	29
Proč lámat hůl nad dnešní generací?	30
Cesta za Věstonickou venuší	31
Ztráta důvěry	32
Z deníku III	32
<i>Odposlechnuto</i>	33
Terénní pracovníci K-centra vyjíždějí za uživateli drog po celém okrese	34
Polní kříže v budišovském okolí	34
<i>Hodov</i>	35
<i>Rohy</i>	43
Z budišovských pověstí II	49
<i>Budišovský poklad</i>	49
<i>Šípkové keře</i>	50
<i>Šidubské doly</i>	51
Velké širé rodné lány...	51

Ráda na to vzpomínám, aneb Jak jsem se stala asistentem prevence kriminality	52
Léto ve fotografiích Karla Pavlíčka	54
<i>Náměšťské plastiky</i>	55
Jazykový vokýnko	60
Bludný kámen	61
ZE SVĚTA	62
Petr Kosina – Texty	62
<i>Vybírat a chránit</i>	62
<i>Na farmě</i>	63
<i>Procházka ke kostelu (volné pokračování)</i>	63
<i>Řízení vpravo</i>	64
<i>Krize v Anglii</i>	64
Z PŘÍRODY	65
Jarošovo agáve	65
Co se děje u zahradníků III	67
Krajská výstava	68
SPORT	69
Vítězství mužstva starých pánů TJ Budišov-Nárameč	69
Nový trenér	72
SPOLEČENSKÁ RUBRIKA	73
K 90. výročí narození pana Jana Vápeníčka	73
Vzpomínka	73
POČASÍ	76
Měsíční úhrn srážek	76
OPRAVY	77
K PŘÍLOZE	77
Co jsou to Umlaufoviny?	77
<i>Podzim I</i>	78
EPIGRAM	78